

پولیس زن

صاحب امتیاز:

ریاست حقوق بشر، امور زنان و اطفال وزارت
امور داخله

مدیر مسوول:

سمونوال عتیق الله نیکمل ساعی

تحت نظر هیأت تحریر:

مروه امینی، سمونوال سید شفیح الله سادات،
خارمن محمد واصل محمدی، سمونوال غلام فاروق
صافی و دوهم خرن آزیتا رسولی

گزارشگر:

ص. سیرت

برگ آرا:

طاهر پیمان

“

نباید در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامت گاه یا
مکاتبات هیچ کس مداخله‌های خودسرانه صورت بگیرد یا به
شرافت و آبرو و شهرت کسی حمله شود. در برابر چنین مداخله‌ها و
حمله‌هایی، برخورداری از حمایت قانون، حق هر شخص است.
ماده دوازدهم اعلامیه جهانی حقوق بشر

”

نشانی: وزارت امور داخله - ریاست حقوق بشر، امور زنان و اطفال - سرک هشتاد متره میدان هوایی کابل

شماره‌های تماس:

رییس هیأت: ۰۲۰۲۲۰۱۳۴۲

مدیر مسوول: ۰۷۹۱۲۰۰۳۸۸ / ۰۲۰۲۵۶۲۶۴۵

ایمیل: womenpolice14@gmail.com

”

(۱) شخصی که زن را آتش بزند یا بر بدن وی مواد کیمیاوی یا زهری و یا سایر مواد ضررناک را که موجب جراحت یا معلولیت گردد، استعمال نماید یا مواد زهری را به وی بخوراند و یا در بدن وی زرق نماید، حسب احوال به حبس طویل که از ده سال کمتر نباشد، محکوم می‌گردد.

(۲) در حالت مندرج فقره (۱) این ماده، هرگاه هدف از ارتکاب اعمال مذکور، ایجاد رعب و وحشت در جامعه به منظور حرمان زنان از حقوق مدنی باشد و یا منجر به مرگ مجنی علیها گردد، مرتکب حسب احوال به حبس دوامدار یا اعدام محکوم می‌گردد.

ماده بیستم، قانون منع خشونت علیه زنان

“

فهرست مطالب

سرمقاله

- ۶ حمایت بی‌پیشینه‌ی مردمی از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور
- ۹ پیام محمد مسعود اندرابی وزیر امور داخله به مناسبت نهم حوت «روز ملی سرباز»
- ۱۲ د کورنیو چارو وزارت د ملي پولیسو او ملکي کارکوونکو د ظاهري ډسپلین لارښود
- ۱۴ دیالوگ صلح؛ زنان، پالیسی‌ساز و تصمیم‌گیرنده باشند
- ۱۶ د ښځو لاسته راوړنې د هېواد د ټولو اوسېدونکو او مېرمنو یووالي او ملاتړ ته اړتیا لري
- ۱۸ زنان تجارت پیشه؛ با امکانات اندک و اراده‌ی قوی در بازار تجارت نام بر می‌دارند
- ۲۰ د ماشومانو د ملاتړ ملي پالیسي تائید شوه
- ۲۲ روایت از زنان نظامی؛ آنان برای برابری می‌رزمند
- ۲۴ ښځه څوک ده؟
- ۲۶ شعر بخوانیم
- ۲۸ دولت به مشارکت زنان در ادارات حکومتی متعهد است
- ۳۰ بانوی نخست کشور: صلح پایدار زمانی تأمین می‌شود که دستاوردهای زنان افغانستان حفظ و حمایت شوند
- ۳۲ آرمان‌های زنان؛ ولسوالی زن‌محور با ولسوال زن
- ۳۴ په ټولنه کې د ښځو تعلیمي ارزښت
- ۳۶ پیام تبریکی قوماندانی عمومی اکادمي پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق، به مناسبت روز ملی نیروهای امنیتی و دفاعی کشور
- ۳۷ قوماندانی عمومی اکادمي پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق، از روز جهانی همبستگی زنان تجلیل کرد
- ۳۸ د اولاد په روزنه کې د میندو ارزښت
- ۴۰ ناهیده پدram؛ یگانه دختر گل فروش در مزارشريف
- ۴۲ پیام‌های تبریکی شماری از شهروندان به مناسبت روز ملی سرباز در شبکه‌های اجتماعی
- ۴۴ زنی که تاریخ تجارت جهانی را از نو می‌سازد
- ۴۶ د ښځو پر وړاندې پټه تاوتریخوالی؛ یوه ننگونه چې ډیری ښځې ورسره مخ دي
- ۴۸ جشنواره‌ی فلم سرباز با شعار «سربازان وطن، پاسداران میهن» برگزار شد
- ۵۰ په لوگر ولایت کې د لومړي ځل لپاره د یوې ښځینه لیکوالې کتاب نندارې ته وړاندې شو

تجلیل گسترده‌ی روز ملی سرباز؛ حمایت مردمی از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور را به نمایش گذاشت

سرمقاله

روز نهم حوت در سال ۱۳۹۵ خورشیدی به عنوان «روز ملی نیروهای دفاعی و امنیتی» از سوی دولت جمهوری اسلامی افغانستان نام‌گذاری و در تقویم رسمی کشور درج گردید. از این روز همه ساله دولت و مردم افغانستان به گرمی و به صورت گسترده تجلیل می‌کنند.

مردم افغانستان به منظور پاسداری از کارنامه‌های سربازانی که در دفاع از جان و مال مردم و تمامیت ارضی، جان شان را به میدان آورده و در راه حفظ استقلال و آزادی کشور در سنگرهای مقدس می‌رزمنند، این روز را تجلیل می‌کنند. حمایت گسترده‌ی مردم افغانستان در روز ملی سرباز، از نیروهای دفاعی و امنیتی بار دیگر این تصویر را به نمایش گذاشت که این نیروها از میان مردم برخاسته و برای تأمین امنیت یک افغانستان متحد، لباس مقدس نظامی به تن کرده‌اند.

روز ملی سرباز امسال نه تنها در کوچه کوچه‌ی افغانستان و شهرهای بزرگ کشور، بلکه در دنیای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به صورت گسترده تجلیل شد.

بسیاری از کاربران شبکه‌های اجتماعی به خصوص فیسبوک و توئیتر، پروفایل‌شان را با تصاویر سربازان پولیس و اردوی ملی مزین کرده بودند.

بیشتر کاربران شبکه‌های اجتماعی که شامل؛ عالمان دین، جوانان، فعالان مدنی و رسانه‌یی می‌شوند به صورت بسیار گسترده و پر رنگ روز ملی سرباز را تجلیل کردند.

موج تقدیر و حمایت از نیروهای دفاعی و امنیتی کشور و تجلیل گسترده‌ی روز ملی سرباز در سراسر افغانستان از سوی طیف‌های مختلف جامعه، مردمی بودن این نیروها و محبوبیت سربازان قهرمان در میان مردم را ثابت می‌سازد. آن گونه که محمد اشرف غنی رییس جمهور کشور در صحبت‌هایش در روز ملی سرباز گفت که **نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان هیچ وقت به پیمان‌های امروز از حمایت مردمی برخوردار نبوده‌اند.**

نیروهای امنیتی و دفاعی، این اعتماد را در میان مردم خود به دستاورده‌اند که توانایی تأمین امنیت مردم و دفاع از کشور را دارند.

از روز ملی سرباز امسال در حالی تجلیل شد که نیروهای دفاعی و امنیتی کشور در یک سال گذشته دست‌آوردهای بسیار خوب در برابر دشمنان مردم افغانستان داشته و از خود شجاعت و قهرمانی‌های زیاد نشان دادند که نشان‌دهنده‌ی قدرت‌شان در مقابل گروه‌های تروریستی می‌باشد.

این در حالیست که جامعه‌ی جهانی و ناتو نیز در پیام‌های شان به مناسبت روز ملی سرباز از توانایی و ظرفیت این نیروها در میدان‌های نبرد و تأمین امنیت مردم در سال‌های گذشته ستایش نموده و بر تداوم حمایت‌شان از نیروهای دفاعی و امنیتی تأکید کردند.

از سوی دیگر، رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان به ویژه وزارت امور داخله، امسال در روز ملی سرباز بر مسلکی سازی، افزایش نیروهای پولیس به خصوص پولیس اناتیه و برگرداندن پولیس به تأمین امنیت کشور وعده سپرد.

فدا کاری، تعهد و وفاداری نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان سبب شده که هر سرباز قهرمان افغان از حمایت مردمی برخوردار باشد و همچنان جامعه‌ی جهانی و ناتو نیز بر تداوم حمایت‌شان از این نیروها تأکید کنند.

رهبری وزارت امور داخله‌ی جمهوری اسلامی افغانستان نیز بار دیگر در روز ملی سرباز بر حمایت از خانواده‌های شهدای معظم نیروهای پولیس ملی و همیاری با مجروحین این نیروها تعهد سپرد و انتظار رهبری این وزارت از هموطنان باعزت و شرافتمند خود نیز این است که خانواده‌های شهدای این نیروها را مورد حمایت و دستگیری قرار دهند.

ملی

رییس جمهور در روز ملی سرباز: نیروهای امنیتی و دفاعی در ۱۴۰ سال گذشته، مثل امروز از حمایت مردمی برخوردار نبوده اند

◇ ننگیالی اچکزی

دارند. او افزود که هم اکنون بیشتر از ۹۰ درصد عملیات‌های ضد دهشت افگنی را نیروهای ویژه‌ی اردوی ملی، امنیت ملی و پولیس ملی در سراسر کشور انجام می‌دهند.

رییس جمهور همچنین بیان داشت که نیروهای امنیتی نقش تعیین کننده برای ایجاد فضای مناسب صلح دارند؛ زیرا جنگ کنونی طالبان که کودکان و زنان را می‌کشند، هیچ‌گونه توجیه دینی ندارد.

آقای غنی تأکید کرد که جنگ گروه طالبان، برای قدرت است و از آنجایی که منبع قدرت موافقه‌ی سیاسی است، دولت افغانستان تلاش می‌کند به این جنگ پایان داده شود و برای یک راه حل سیاسی آماده می‌باشد.

او خطاب به گروه طالبان گفت: «جنگ کرده می‌توانیم؛ اما این کدام شجاعت نیست، شجاعت این است که بیایید صلح کنید و به بحران ۴۰ ساله‌ی افغانستان نقطه‌ی پایان بگذاریم.»

رییس جمهور همچنین تأکید کرد که مردم افغانستان ۴۰ سال است که از نعمت صلح و آرامش که حق مسلم شان است محروم هستند؛ اما ادامه‌ی این وضعیت برای هیچ کس قابل قبول نیست و مردم افغانستان صلح با عزت، پایدار و دایمی می‌خواهند که به اراده‌ی مردم وابسته باشد.

آقای غنی بار دیگر هرگونه ایجاد حکومت موقت را رد کرده و یادآور شد که انتقال قدرت تنها از طریق انتخابات بر بنیاد

محمد اشرف غنی رییس جمهور اسلامی افغانستان با اشاره به این که نیروهای امنیتی از حمایت گسترده‌ی مردم افغانستان برخوردار اند، تأکید می‌کند که جنگ گروه طالبان برای قدرت است، اما دولت به خاطر پایان جنگ و خون‌ریزی در کشور آماده‌ی یک راه حل سیاسی است.

رییس جمهور کشور که روز شنبه (۹ حوت) به مناسبت روز ملی سرباز در مقر وزارت دفاع ملی صحبت می‌کرد، تأکید کرد که نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان در شش سال مسیری را طی کرده‌اند که در کشورهای دیگر در ۲۰ سال طی می‌شود.

او با اشاره بر ظرفیت و توانایی نیروهای امنیتی و دفاعی کشور و حمایت مردمی از این نیروها تصریح کرد، نیروهای امنیتی در ۱۴۰ سال گذشته، مثل امروز از حمایت مردمی برخوردار نبوده اند؛ زیرا همه‌ی مردم افغانستان آگاه شده اند که نیروهای امنیتی حافظ قانون اساسی‌اند، در سیاست‌های کوچک داخل نمی‌شوند و برای تأمین حاکمیت ملی و حفظ این خاک مقدس وظیفه اجرا می‌کنند.

رییس جمهور با اشاره به این که اکثر افسران نظامی سن پایین تر از ۴۰ سال را دارند؛ تأکید کرد که بدون قهرمانی‌های نیروهای امنیتی میدان سیاست متفاوت می‌بود.

آقای غنی همچنین تأکید کرد که نیروهای امنیتی افغانستان تنها امنیت کشور را نه، بلکه تأمین امنیت جهان را نیز بر عهده

نیروهای امنیتی و سربازان شجاع کشور هستند. معاون دوم رییس جمهور تصریح کرد که افغانستان امروز به عنوان یک شخصیت حقوقی و دارای جایگاه بلند در عرصه بین‌المللی بر بازوان توانمند و اراده‌ی پولادین جوانان دلیر ما در نهادهای امنیتی کشور متکی است.

معاون دوم رییس جمهور افزود که دشمنان و بدخواهان افغانستان سربلند و آزاد و همه کسانی که در این روزها بی‌شرمانه در سایه‌ی نظام، آواز بازگشت به گذشته و نابودی نظام را سر می‌دهند، بدانند که نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان به عنوان حافظان راستین نظام و تمامیت ارضی کشور توانایی مبارزه با هرگونه توطیه را دارند.

داکتر عبدالله رییس شورای عالی مصالحه‌ی ملی نیز با نشر اعلامیه‌ی این روز را به نیروهای امنیتی و دفاعی کشور تبریک گفته و تأکید کرده است که نیروهای امنیتی و دفاعی بیشتر از مسوولیت و رسالت‌شان در برابر این خاک عمل کرده و از حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور حراست کرده‌اند.

آقای عبدالله خطاب به نیروهای امنیتی گفته است که مردم و دولت افغانستان قدر فداکاری‌های سربازان‌شان را می‌دانند. او ابراز امیدواری کرده است که در نتیجه‌ی مبارزات و فداکاری‌های نیروهای امنیتی، افغانستان به صلح و ثبات پایدار برسد.

رییس شورای عالی مصالحه‌ی ملی افزوده است که نیروهای امنیتی همان طوری که در فصل مبارزه در بین مردم جایگاه رفیع داشته‌اند، در فصل صلح و آشتی نیز «سرتاج» ملت خواهند بود.

از سوی دیگر حمد الله محب مشاور امنیت ملی ریاست جمهوری در محفلی که به مناسبت روز ملی سرباز در قصر دارالامان برگزار شده بود، در صحبت‌های خود ضمن این که روز ملی سرباز را به مدافعان واقعی مردم افغانستان تبریک گفت، تأکید کرد که تمام کشورهای اسلامی به استثنای یک کشور، جنگ طالبان

اراده‌ی ملت، صورت خواهد گرفت. اگر کسی در این چارچوب به ملت قناعت داده بتواند آغوش دولت برایش باز است. رییس جمهور کشور افزود که نیروهای امنیتی مدافعان واقعی کشور و مردم افغانستان هستند که در شجاعت و توانایی‌های آنان هیچ کس شک ندارد.

در همین حال، امرالله صالح معاون اول رییس جمهور نیز در پیامی به مناسبت روز ملی سرباز گفته که همه مقروض و بدهکار خانواده‌های «شهادا و معلولان» نیروهای امنیتی و دفاعی هستند. او در صفحه‌ی فیسبوکش نوشته است که بهترین شهروندان افغانستان کسانی‌اند که امروز لباس رزم به تن دارند و در قدمه‌های مختلف، چه در خط و چه عقب خط وظیفه اجرا می‌کنند.

آقای صالح تصریح کرده است که احترام گذاشتن به این قوا و حمایت از آن‌ها، کمترین کاری است که می‌توان کرد. او افزوده است: «درد و حرمت به همه‌ی مادران و پدران که عزیزی را به خاطر دفاع از خاک از دست داده‌اند، یا هم فرزندی را به خاطر افغانستان به صف قوای امنیتی و دفاعی کشور هدیه داده‌اند، مالکان واقعی خاک همین‌ها هستند. روز ملی سرباز مبارک.»

محمد سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری در پیامی به مناسبت روز ملی سرباز گفته است: «تجلیل از مدافعان راست قامت وطن به معنای ارج‌گزاری به فداکاری‌ها و ایثارگری‌های نیروهای امنیتی ما است و همه‌ی مردم افغانستان همیشه مدیون و سپاسگزار فرزندان برومند خویش در نهادهای امنیتی و شهدای گران قدر این سرزمین هستند.»

آقای دانش در این پیام تأکید کرد که بدون تردید، تمامیت ارضی و استقلال افغانستان و دست‌آوردهای بی‌بدیل و تاریخی مردم افغانستان در زمینه‌های چون نهادهای امنیتی، نهادهای قانونی و اداری مدرن، آزادی‌های مدنی، آزادی بیان، حقوق بشر و نسل‌بیدار و تحصیل کرده‌ی کشور محصول تلاش‌ها و زحمتهای

ما افتخار دارند که در کنار مردان و زنان شجاع شما خدمت می‌کنند.»

اسکات میلر، فرمانده ماموریت پشتیبانی قاطع، با نشر یک نوار تصویری این روز را به نیروهای امنیتی و دفاعی کشور تبریک گفته است.

آقای میلر خطاب به نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان گفته است که مردم و دولت افغانستان قربانی‌های شما را فراموش نخواهند کرد. او ضمن قدردانی از عملکرد این نیروها، افزوده است: «شما حافظ افغانستان و نیروهای محرکه امنیت و ثبات هستید و همه‌ی مردم افغانستان به توانایی‌های شما اعتماد کامل دارند و شما از حمایت نیروهای بین‌المللی و حمایت قاطع در امر مبارزه با تروریسم برخوردار خواهید بود.»

نهم حوت «روز ملی سرباز» نه تنها از سوی مقام‌های دولتی و اداره‌های امنیتی تجلیل شد، بلکه از این روز شهروندان افغانستان نیز در گوشه و کنار کشور به شمول کابل - پایتخت تجلیل به عمل آوردند و از فداکاری‌ها و جان فشانی‌های نیروهای قهرمان دفاعی و امنیتی قدردانی کردند.

شهروندان، برای ستایش از نیروهای امنیتی به آنان گل دادند و نیز به نواختن دهل و سرنای از آنان سپاس‌گزاری کردند. گلاب الدین محمدی باشنده‌ی کابل که به مناسبت روز ملی سرباز دسته‌گلی را به یکی از سربازان در کابل هدیه داده، می‌گوید که نیروهای امنیتی کشور استند که ما می‌توانیم راحت زنده‌گی کنیم.

گفتنی است که دولت افغانستان در سال ۱۳۹۵ روز «نهم حوت» را به نام «روز ملی سرباز» نام نهاد و همه ساله از این روز از سوی نهادهای دولتی و شهروندان کشور گرمی داشت می‌شود.

برعلیه نیروهای امنیتی و دفاعی و مردم افغانستان را نامشروع خوانده اند، اما نیروهای امنیتی به قیمت خون شان از جان و مال مردم و تمامیت ارضی کشور دفاع می‌کنند.

مشاور امنیت ملی تصریح کرد که نیروهای قهرمان امنیتی و دفاعی کشور به منظور تأمین آرامش و ثبات پایدار در افغانستان با تمام توان علیه تروریسم مبارزه می‌کنند. بدون شک قربانی این نیروها در میدان‌های نبرد، زمینه‌ساز انکشافات پروسه‌های ملی به خصوص صلح خواهد شد.

او افزود که حکومت و مردم افغانستان مدیون قربانی‌های نیروهای امنیتی و دفاعی خود هستند و نیروهای شجاع افغان با مبارزه‌ی برحق شان، اجماع مردمی، سیاسی، منطقی و جهانی را تأمین کرده‌اند.

در عین حال مارشال عبدالرشید دوستم که از جوزجان به کابل آمده بود، نیز طی مراسمی حمایتش را از نظام جمهوریت و نیروهای امنیتی و دفاعی اعلام کرد.

آقای دوستم جنگ نیروهای امنیتی در برابر گروه طالبان را «حلال» خواند و به مردم اطمینان داد که در میدان جنگ پیروز خواهند شد.

مارشال دوستم تأکید کرد که نیروهای امنیتی و دفاعی و دولت، حمایت جامعه‌ی جهانی را با خود دارند و باید از امکانات دست‌داشته برای تأمین امنیت در کشور به ویژه شاهرها و ولسوالی‌ها استفاده شود. مارشال دوستم در این مراسم بر لزوم تقویت اجماع ملی برای صلح تأکید کرد.

در همین حال نهادهای بین‌المللی نیز روز ملی سرباز را تبریک گفته و از نیروهای امنیتی و دفاع افغانستان اعلام حمایت کرده‌اند. سفارت امریکا در کابل با نشر یک توییت گفته است: «امروز ما از شجاعت و فداکاری سربازان افغان قدردانی می‌کنیم. نیروهای

پیام محمد مسعود اندرابی وزیر امور داخله به مناسبت نهم حوت «روز ملی سرباز»

محمد مسعود اندرابی وزیر امور داخله به روز نهم حوت (روز ملی سرباز) از بهر عیادت و دل جویی مجروحین پولیس به شفاخانه‌ی سه صد بستر پولیس رفت.

وزیر امور داخله ضمن عیادت از منسوبین متذکره، نهم حوت روز حمایت از نیروهای امنیتی و دفاعی، به رهبری و کارمندان صحتی شفاخانه‌ی سه صد بستر پولیس، تبریک گفته و هدایت داد تا از بهر رسیده‌گی جدی و به‌موقع مریشان پولیس از هیچ سعی و تلاش دریغ نورزند و از هر نوع امکانات موجود برای سلامتی منسوبین متذکره استفاده نمایند.

وزیر امور داخله از رشادت و قهرمانی‌های منسوبین پولیس در راستای تأمین امن و نظم عامه و مبارزه با تروریسم یاد کرد و از حمایت همه جانبه‌ی رهبری این وزارت به منسوبین پولیس اطمینان داد.

مجروحین منسوبین پولیس که بیشتر آنان در پی درگیری با تروریستان زخمی شده‌اند، به وزیر امور داخله اطمینان دادند که پس از صحت‌یابی، به صفوف هم‌سنگران‌شان باز می‌گردند و در خدمت مردم‌شان قرار می‌گیرند.

در همین حال شماری از کارمندان و منسوبین وزارت امور داخله به مناسبت گرامی‌داشت از نهم حوت (روز ملی سرباز) به همسنگران خود که در مبارزه با تروریسم و دفاع از وطن زخم برداشته‌اند، بیشتر از ۳۰ هزار سی‌سی خون اهدا کردند.

سربازان شجاع و دلیر نیروهای امنیتی و دفاعی کشور روز تان مبارک باد!

نهم حوت روز ملی نیروهای امنیتی و دفاعی کشور است؛ امروز را به همه همسنگران تان که مبارزان واقعی حق و آزادی در کشور هستند و در خط مقدم مبارزه با جرایم سازمان یافته قرار دارند، تبریک می‌گویم.

درد و دعا می‌فرستم به روح سترگ همه‌ی شهدای معظم نیروهای قهرمان امنیتی و دفاعی افغانستان؛ من و سایر اعضای رهبری سکتور امنیتی از مبارزه‌ی برحق تان در برابر دشمنان بی رحم افغانستان با قوت و محکم‌حمایت می‌کنیم. بدون شک آرامش نسبی کنونی از برکت مبارزه، دلیری و قربانی شما است. من دست پدران قهرمان را با قوت، غرور و عاطفه می‌فشارم و از عمق دل از مادران عزیز و گرامی این مرز و بوم نیز قدردانی می‌کنم که فرزندان دلیر و صدیق خود را برای دفاع مقدس از خاک و مردم‌شان در سنگر مبارزه‌ی برحق فرستاده‌اند!

شما قوت و اراده‌ی مردم، حامی و حافظ تمامیت ارضی و آزادی افغانستان هستید. همه‌ی مردم افغانستان به شما افتخار می‌کنند و در این راه تمام رهبری دولت و سکتور امنیتی از عزت، وقار و غرور شما حمایت می‌کنند. زنده باد نیروهای قهرمان ملی امنیتی و دفاعی افغانستان!

وزیر امور داخله در «روز ملی سرباز»، به عیادت مجروحین پولیس ملی رفت.

دارند، این افتخار را به جهانیان ثابت خواهیم نمود و این شکست نزدیک است.»

وزیر امور داخله با بیان این که نیروهای امنیتی و دفاعی کشور از ظرفیت بالایی برخوردار اند، تأکید کرد: «به مردم افغانستان اطمینان می‌دهیم که هیچ کسی با چشم بد به نیروهای امنیتی و دفاعی تان نگاه کرده نمی‌تواند.» آقای اندرابی همچنان گفت: «طالبان در میدان جنگ هرگز چیزی به‌دستاورده نمی‌توانند، آن‌ها فقط می‌توانند در مذاکرات صلح چیزی به‌دستاورده.»

از سوی هم شاه محمود میاخیل معاون و سرپرست وزارت دفاع ملی در مراسم افتتاح این نمایشگاه گفت: «ما خواهان صلح هستیم و می‌خواهیم نسل جدید ما در فضای صلح و رفاه زنده‌گی کنند و به همین منظور در میدان صلح بزرگترین قربانی را دادیم؛ از آزاد سازی زندانیان طالبان گرفته تا قربانی در حالت دفاع فعال، اما طرف مقابل در این میدان دنبال گرفتن امتیاز بیشتر است.»

معاون وزارت دفاع ملی افزود: «ارتش ملی طی ۲۰ سال گذشته ظرفیت تعلیم و تربیه، پلان‌گذاری و عملیات جنگ را به‌دستاورده و حالا تمام مدیریت جنگ به تنهایی توسط کادرهای ارتش ملی انجام می‌شود.»

در سه روز نمایشگاه، نزدیک به صد هزار شهروند با حضور در قصر دارالامان از نیروهای امنیتی و دفاعی شان حمایت کردند. ۱۷۵ هزار سی‌سی خون به نیروهای امنیتی اهدا کردند، عکس گرفتند، شعار دادند «زنده باد قهرمانان ما» و فریاد حمایت سر دادند. همه سربازان و نیروهای امنیتی شان را انگیزه دادند و با سردادن شعار «الله‌اکبر» و کف‌زدن‌ها

منسوبین و کارمندان وزارت امور داخله با اهدای خون به زخمیان نیروهای پولیس ملی در کلینک صحنه‌ی قرارگاه این وزارت هدف از برگزاری این برنامه را تشویق و انگیزه‌دهی به زخمیان پولیس ملی عنوان نمودند.

آن‌ها با راه اندازی این برنامه، از ایثار و فداکاری‌های منسوبین پولیس در راستای مبارزه با جرایم و تروریسم، اظهار قدردانی نموده تأکید کردند که همه باهم و درکنار هم در دفاع از وطن و تأمین امنیت مردم حاضر اند تا آخرین رمق حیات برزنند و مبارزه کنند.

بیشتر از صد هزار نفر از نمایشگاه سکتور امنیتی و دفاعی افغانستان در قصر دارالامان دیدن کردند

در همین حال به مناسبت گرامی داشت از روز ملی سرباز، نمایشگاه و جشن حمایت از نیروهای ملی دفاعی و امنیتی از سوی وزارت امور داخله، وزارت دفاع ملی و ریاست عمومی امنیت ملی با حضور داشت مقام‌های عالی رتبه و شماری از کارمندان نظامی و ملکی دولتی به‌شمول اعضای شورای ملی در قصر تاریخی دارالامان کابل برگزار شد.

مقام‌های سه ارگان امنیتی، دفاعی و کشفی تأکید می‌کنند که این نمایشگاه به هدف اعتماد و حمایت مردمی از نیروهای دفاعی و امنیتی کشور برگزار شده است، تا مردم بتوانند با تمام تجهیزات و توانایی‌های نیروهای دفاعی و امنیتی آشنا شوند و از آن‌ها حمایت کنند.

در همین حال محمد مسعود اندرابی وزیر امور داخله، در مراسم افتتاح این نمایشگاه گفت: «طالبان فرصت گفتگو و صلح را دارند و اگر آن‌ها راه صلح و گفتگو را انتخاب نکنند، نیروهای امنیتی آماده‌گی تام شکست شان را به خوبی

بالکن منزل سوم قصر نمادهای اقوام افغانستان و تابلوهای مزین شده به شعارهای «جمهوریت»، «عدالت»، «دموکراسی»، «حقوق زنان»، «آزادی بیان» و «قانون اساسی» نصب شده بود. سه منزل قصر تصاویر نبرد، مبارزات، تمرینات نظامی و دست‌آوردهای نیروهای دلیر امنیتی و دفاعی به دید عموم گذاشته شده بود.

در منزل سوم قصر، سالون مزین از چوب وطنی و سقف مدور، اسکرین بزرگی را میزبان بود که بازدیدکننده‌ها و علاقمندان می‌توانستند فلم‌های مستند مبارزات نیروهای امنیتی را تماشا کنند. ده‌ها مستند کوتاه و بلند از قهرمانی و سربازی نیروهای امنیتی و دفاعی به نمایش گذاشته شده بود. این جشن و نمایشگاه به استقبال گسترده‌ی مردم مواجه شد. رسانه‌ها نیز نقش تبلیغ و حمایت‌شان را به خوبی بازی کردند. هرکس تلاش می‌کرد تا محبت و حس حمایت خود را نسبت به سربازان قهرمان به رخ بکشد.

طارق آرین سخنگوی وزارت امور داخله گفت که در این نمایشگاه تجهیزات وزارت دفاع، وزارت امور داخله و ریاست عمومی امنیت ملی به نمایش درآمده و با برگزاری این مراسم توپ و تانک و تجهیزاتی که در جنگ علیه دشمن استفاده می‌شود، به مردم افغانستان به نمایش گذاشته شده که این بیان‌گر توانایی‌های نیروهای دفاعی و امنیتی کشور است.

بدرقه نمودند. پیر، جوان، زن، مرد، کودک و نوجوان با شوق حضور یافته بودند. مادری که نوزاد در بغل داشت، پدر لرزان، مادر پیر، معلولی در ویلچر، خانواده‌های که دسته‌دسته در کنار و گوشه‌ای، چشم دوخته به سرباز بودند. آن‌سو سربازان دلیر پلنگی‌پوش صف‌شان محکم برای تأمین امنیت، برای یک نمایش نظامی، برای اطمینان‌بخشی به شهروندان، قوت‌شان را به رخ می‌کشیدند. نیمه‌ی روز پرواز بلند و پایین هلیکوپترهای قوای هوایی، پرتاب (دیسان) نیروهای قدرت‌مند از فراز آسمان، لب‌خند و دست‌تکان دادن پیلوت برای مردم از داخل کابین، این‌سو هزاران دست برای تشکر و تشویق قوای هوایی بلند شده بود. موجی از انگیزه و احساس حماسی را در دل هر اشتراک‌کننده شکل داده بود. در این نمایشگاه بخشی از تجهیزات نظامی اردو، پولیس و امنیت ملی به نمایش گذاشته شده بود. انواع ماین‌های که اخیراً طالبان مردم را به وسیله‌ی آن هدف قرار می‌دهند، از سوی تیم انجیری امنیت ملی به دید عموم گذاشته شد، برای مردم تجهیزات سبک و سنگین و نیز چگونگی خنثی‌سازی ماین‌ها نمایش داده شد، ربات‌های ماین‌روبی در صحن قصر به حرکت درآمد. در روی استیژ نظامی هنرمندان حماسی‌خوان، بازی‌های سرکس، شعبده‌بازی‌ها، تیم‌های ورزش رزمی قوای امنیتی هرکدام توجه اشتراک‌کننده‌ها را به خود جلب کرده بود. در

د کورنیو چارو وزارت د ملي پولیسو او ملکي کارکوونکو د ظاهري ډسپلین لارښود

سریزه:

نظم او ډسپلین د ملي پولیسو لپاره ترټولو مهمه مسئله ده، د عدالت او قانون په پلي کولو همدارنگه په هیواد کې د امنیت او عامه نظم په ساتنه کې ترټولو مهم عنصر بلل کیږي. له دې سره ظاهري ډسپلین د پولیسو د ځواک اساس دی؛ نو باید دې مهمې مسئلې ته جدي پاملرنه وشي؛ ځکه چې دا موضوع تل د خلکو تر نظر او قضاوت لاندې وي.

که څه هم له تېرو څو کلونو راهیسې د ملي پولیسو ډسپلین همدارنگه په ټوله کې د ټولو دفاعي او امنیتي ځواکونو په صفوفو کې د نظم پلي کولو لپاره زیات اسناد رامنځته شوي او د هغو پر عملي کېدو هم تاکید شوی؛ مگر د مختلفو دلایلو له امله لکه د اسنادو پراخوالی او په ورته وخت کې د دغو اسنادو د ښوونې او روزنې په برخه کې د نه پاملرنې شتون ددې لامل ګرځېدلی؛ تر څو خلک اود دولت رهبري د پولیسو پر ظاهري ډسپلین توندې نیوکې ولري.

د دې مهمې مسئلې په درک کولو سره د کورنیو چارو وزارت د پالیسۍ او ستراتیژۍ معین د ټولو موجوده اسنادو له مطالعې او د هغې څخه د گټې اخیستنې په موخه د ځینو نورو مواردو چې په یاد سند کې ذکر شوي نه و، له اضافه کېدو وروسته (د کورنیو

چارو وزارت د ملکي کارکوونکو او پولیسو ظاهري ډسپلین) تر نامه لاندې د افغانستان په ملي پولیسو کې د لاینه ډسپلین رامنځته کولو لپاره یو لارښود جوړ او د اجراء لپاره یې د وزارت مشرتابه ته د منظوری لپاره واستوو.

د دې لارښود اصلي موخې په لاندې ډول دي:

۱- د افغانستان ملي پولیسو د ظاهري ښې پر ډسپلین او نظم باندې تاکید.

۲- د ملي پولیسو د غړو سمه پېژندنه او د ملي پولیسو یونیفورم کې یووالی.

د تطبیق ساحه:

دا لارښود د هیواد پرتولو سیمو کې په ټولو ملي پولیسو باندې د تطبیق وړ دی.

د نارینه افسرانو لپاره اړینې لارښوونې:

د لارښوونې سره سم د افغان ملي پولیسو نارینه غړي مکلف دي چې د خپلو دندو د ترسره کولو پرمهال لاندې اصول مراعات کړي.

۱- د ملي پولیسو هیڅ غړي حق نلري چې خپله ربره او وینستان په غیر معمولي ډول رنگ یا تغییر کړي (په ربره کې خط کښل، ربرې ته شکل ورکول) او داسې نور...

۲- د ملي پوليسو هيڅ غړی د لارښوونې پر خلاف د يونيفورم کارولو حق نلري.

۳- د ملي پوليسو د يونيفورم نښې، رنگ او اوبدل بايد د لارښوونې سره سم وي.

۴- د ملي پوليسو د افسرانو د يونيفورم تکمې بايد ترپايه پورې تړلې وي.

۵- د ملي پوليسو لستونې بايد له څنگل سره تکمه ولري، چې افسران يوازې د اړتيا په صورت لکه: د اودس کولو په وخت کې تر ټاکلي ځايه لستونې پورته کړي.

۶- د ملي پوليسو هيڅ افسر د دې حق نلري، چې د دندې پرمهال له يونيفورم سره اضافي څيزونه لکه: کورتی، چپن او داسې نورو څخه استفاده وکړي؛ مگر په بېړنيو او خاصو حالاتو کې.

۷- د ملي پوليسو هيڅ غړی حق نلري، چې د رسمي يونيفورم تر څنگ بل غير رسمي يونيفورم څخه گټه واخلي.

د ملي پوليسو منسوبين لاندې وسايل د دندې پرمهال له يونيفورم سره نشي کارولی:

په غاړه او لاسونو کې ځنځيرونه، په مخ باندې ميک اپ، په لاسونو او مخ باندې ټاپوگان او له يوې څخه زياتې گوتمې.

د ښځينه منسوبينو لپاره الزامي موارد:

د افغان ملي پوليسو ښځينه منسوبينې مکلفې دي چې د خپلو دندو د ترسره کولو پرمهال لاندې اصول مراعات کړي:

۱- په منظم ډول خپل وېښتان راټول او شاته يې وتړي او لاندې ټکي په پام کې ونيسي:

د غوړو شاته د وېښتانو نه پرېښودل، د تندې او سترگو مخې ته د وېښتانو نه پرېښودل، پر تندې باندې د پيکي نه پرېښودل او د سر شاته د اوږدو وېښتانو نه پرېښودل.

په هيڅ حالت کې ښځينه منسوبينې نشي کولای چې خپل وېښتان غير دوديز او غير طبيعي رنگ کړي.

۲- د ښځينه منسوبينو سينگار بايد ساده او طبيعي وي.

۳- هيڅ ښځينه افسره نشي کولای هغه بوټونه چې يوازې يونيفورم

سره استفاده کيږي له شخصي کاليو سره په پښو کړي.

۴- ټولې ښځينه منسوبينې مکلفې دي؛ تر څو د ښوونيز نصاب سره د تثبيت شوي يونيفورم څخه گټه واخلي.

۵- د ښوونيز نصاب پر خلاف د هر ډول يونيفورم اوبدل منع دي.

۶- له يونيفورم سره د شوخ او تيز رنگه لوپټو نه استفاده کول؛ يوازې تور، کم رنگه جېگري او نساوري رنگه لوپټې جواز لري.

د کورنيو چارو وزارت د ملکي خدمتونو رياست:

د يوې سالمې او ښې ادارې مهم عنصر نظم او ډسپلين دی، دا کار د اصولو له مراعت کولو پرته شونې نه ده. د کار په ځای کې د رسمي جامو اغوستل، د وخت پابندي، مقرراتو او جوړښتونو ته درناوی، پاکوالی او مسلکي توب دا ټول هغو خلکو ته درناوی ښيي چې مور په اداره کې ورسره کار کوو.

عادي جامې: لستونې لرونکې جامې، د ذوق مطابق د خپلې يا هم د بوټانو ښپو کول.

رسمي او نيمه رسمي جامې: کورتي دامن له يخن قاق او بوټو سره، چپن حد اقل تر زانگانه پورې له بوټو سره د ټولو ميرمنو لپاره تر معلومې اندازې پورې د لوپټې په سر کول لازمي دي، د غوړوالی اغوستل تر ټاکلې اندازې جواز لري، دکوژډې گوتمې، عادي گوتمې او لاسي بند جواز لري، د خولې او مصنوعي وېښتو اغوستل منع دي. د لينزونو، غاړکيو، غير معمولي سينگاري توکو لکه: جعلی آبرو او داسې نورو... کارول منع دي. پر مړوند باندې د ښکريزو کارول جواز لري، د لاس پر شا باندې د ښکريزو يا ورته شيانو پر استفادې نقش اچول منع دي.

خال کوبي کول، ټټو جوړول، په بدن باندې د شکلونو ايښودل، د درې اړخيزو ټاپو گانو کارول او ورته توکي منع دي، د اړوندو شيانو درلودلو په صورت کې ټاکلې ځای بايد وپوښل شي، د معمول په څېر مېک اپ کول جواز لري او له زيات سينگار کولو څخه بايد ډډه وکړئ.

د خدماتي کارمندانو د جامو انداز د مربوطه رياست له لارښود سره سم وي.

دیالوگ صلح؛ زنان، پالیسی‌ساز و تصمیم‌گیرنده باشند

◀ یلدا اچکزی

را قبول نخواهند کرد که حقوق اساسی و دست‌آوردهای مردم به ویژه دستاوردهای دو دهه‌ی زنان در آن حفظ نشود. خانم عالمه گفته است: «وزارت دولت در امور صلح میکانیزم و چارچوب‌هایی را ایجاد کرده که به زنان کمک می‌کند تا در روند صلح سهیم باشند و صدای‌شان در این روند شنیده شود.»

زرقا یفتلی، عضو شورای عالی مصالحه‌ی ملی، در این نشست به خاطر مؤثریت نقش زنان در روند صلح خواهان حمایت جامعه‌ی جهانی گردید.

الیتا ملر، عضو دفتر زنان ملل متحد، در این برنامه گفت که ملل متحد در تلاش است تا چارچوبی ایجاد شود که زنان افغانستان در سطح پالیسی‌سازی و تصمیم‌گیری سهیم باشند.

خانم ملر تأکید کرد که زنان افغانستان بیشتر از سایر اقشار جامعه، از خشونت‌ها متضرر می‌شوند، به همین خاطر حضور مؤثر زنان در روند صلح هم برای مردم افغانستان و هم برای جامعه‌ی بین‌المللی بسیار مهم است.

از سوئی هم، پیکا کوسانین سفیر فنلند در افغانستان بر اشتراک زنان در روند صلح تأکید کرده و گفت که روند صلح

در برنامه‌ی که تحت عنوان «دیالوگ صلح و زنان» از سوی وزارت دولت در امور صلح در کابل برگزار شده بود، به حضور بیشتر زنان و دفاع از حقوق و دست‌آوردهای دو دهه‌ی زنان در مذاکرات صلح تأکید شد.

وزارت دولت در امور صلح با نشر خبرنامه‌ی گفته است این گفتمان بر محور نقش زنان در پروسه‌ی صلح برگزار شد و اشتراک‌کننده‌گان در صحبت‌های خود تأکید کردند که صلح بدون حضور معنادار زنان به معنای واقعی در کشور تأمین نخواهد شد.

در خبرنامه، به نقل از دکتور عالمه، معین امور حقوق بشر و جامعه‌ی مدنی وزارت دولت در امور صلح آمده است که برای تأمین صلح دایمی باید این پروسه همه‌شمول باشد و از آن‌جا که زنان بخش عظیمی از جمعیت افغانستان و نیمی از پیکر جامعه را تشکیل می‌دهند، بدون حضور آنان مذاکرات معنادار صلح، تضمین نخواهد شد.

او افزوده است که صلح یک پروسه ملی است و بدون اشتراک معنادار زنان، عدالت اجتماعی تطبیق نخواهد شد. دکتور عالمه تأکید کرده است که زنان افغانستان هرگز به عقب بر نخواهند گشت و مردم افغانستان نیز موافقت‌نامه‌ای

ثابت می‌سازد.

رییس شورای مصالحه‌ی ملی همچنان تأکید کرد: «یک‌بار دیگر به مردم افغانستان اطمینان می‌دهیم که از دستاوردهای ۲۰ سال اخیر و حقوق شهروندان کشور که یک مورد آن جایگاه زنان و دستاوردهای زنان است، به قاطعیت حمایت و دفاع می‌نماییم.»

آقای عبدالله با اشاره بر این که در حضور فعال زنان در رهبری ولایات کشور یک دستاورد خوب و یک اقدام پسندیده است، گفت: «از آدرس شورای مصالحه‌ی ملی در مذاکرات صلح به تمامی زنان کشور اطمینان می‌دهیم که حمایت همه‌جانبه از زنان در سطح بالایی حکومت وجود دارد و زنان افغانستان به عنوان بخشی از قضیه‌ی صلح در گفتگوهای دوحه از دیدگاه دولت به شمار می‌روند.

از سوی هم خانم مونسه حسن‌زاده، معاون اجتماعی و اقتصادی ولایت هرات به نمایندگی از جمع درباره‌ی نقش معاونان زن در ولایات صحبت کرده گفت که حضور زنان در رهبری ولایات به بهبود وضعیت و افزایش مشارکت زنان در نهادهای حکومت محلی کمک کرده است.

وی افزود: «توقع داریم تا صدای زنان در روند صلح و تصامیم مرتبط به آن نیز شنیده شود و انتظار داریم ریاست‌های ولایتی شورای عالی مصالحه در ولایات به‌زودی به کار آغاز کنند و در آن نقش زنان نیز مدنظر باشد.»

و آشتی ملی بدون اشتراک زنان عملی و امکان‌پذیر نیست. به گفته‌ی او، برای مؤثریت حضور زنان در این پروسه باید زنان افغانستان در بخش‌های پالیسی‌سازی و تصمیم‌گیری سهم داشته باشند.

این در حالیست که گفتگوهای صلح میان هیأت‌های مذاکره‌کننده‌ی دولت و گروه طالبان در شهر دوحه، پایتخت قطر جریان دارد.

چهار خانم در ترکیب هیأت مذاکره‌کننده‌ی دولت افغانستان حضور دارند، اما در جناح مقابل نه تنها هیچ زنی حضور ندارد تا از خواست‌ها و نگرانی‌های زنان در روند صلح بگوید، بلکه رویکرد اصلی طالبان، ستیزه با آزادی و حقوق زنان است.

این در حالیست که رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان از زمانی که مذاکرات صلح دوحه آغاز شد، تأکید بر این دارد که به هیچ عنوان دست‌آوردها و حقوق زنان در مذاکرات صلح قابل معامله نیست و دولت و مردم افغانستان به صورت جدی از این دستاوردها حمایت خواهند کرد.

در همین حال داکتر عبدالله عبدالله رییس شورای مصالحه‌ی ملی در دیدار با شماری از فعالان حقوق زن در کابل تأکید کرد که ریاست‌های ولایتی شورای عالی مصالحه‌ی ملی به‌زودی فعال می‌گردد و حضور زنان در آن‌ها ملموس و پررنگ خواهد بود که این اقدام تعهد دولت را نسبت به حمایت از دستاوردهای دو دهه‌ی زنان افغانستان

د ښځو لاسته راوړنې د هېواد د ټولو اوسېدونکو او مېرمنو يووالي او ملاتړ ته اړتيا لري

◆ احمدشاه سردار استازکزی

ورو ورو يوه بنسټيزه او سياسي مسأله وگرځېده. په هرصورت داسې شکونه هم شتون لري چې د ښځو حقونه لاهم د افغان حکومت لپاره يو اصل نه دی؛ مگر حکومت د سولې په پروسې کې د ښځو حقونه يوه اساسي مسأله گرځولي ده.

دا چې د افغانستان حکومت د خپلو خلکو د ملاتړ ترلاسه کولو لپاره د مېرمنو حقوق د يوه سياسي ابزار په توگه کاروي، يا هم په رېښتني توگه دغو مسائلو ته ارزښت ورکوي، دا هم يو جدي بحث گڼل کېږي؛ مگر دا فرصت د دې لامل شو چې مېرمنې د هېواد د سترو ملي مسائلو په اړه فکر وکړي، داسې مسائلو په اړه فکر کول دې ته زمينه برابره وي؛ ترڅو مېرمنې د ټولني په پېښو کې کونښنې وکړي.

دا يو جدي بحث دی، لکه د سولې او ټاکنو په څېر لويې پروسې چې زياتره پروژه يې بڼه لري او په يوه ټاکلي وخت کې ترسره کېږي؛ مگر دا چې د ټاکنو له لارې هغه قشر چې له خپلو حقوقو څخه بې برخې وي، کولای شي د يوې دموکراتيکې پروسې په ترڅ کې خپلو حقوقو ته لاسرسی پيدا کړي، همدا شان سوله هم داسې يو فرصت دی چې د جگړې له امله د ټولني کړېدلي خلک خپل نظر او اندېښنې نورو ته بيان کړي.

مېرمنې په ټولنه کې تر ټولو زيات له تاوتریخوالي سره مخ دي،

په دوحه کې د افغانستان د اسلامي جمهوريت د پلاوي او د طالب استازو ترمنځ د سولې خبرو اترو له پيل سره سم په افغانستان کې مېرمنو د خپلو حقونو د لاسه ورکولو او د دوه لسيزو لاسته راوړنو له منځه تللو په اړه خپلې اندېښنې د ټولنيزو رسنيو او نورو غونډو په ترڅ کې څرگندې کړې.

د طالبانو د واکمنۍ دور ته په کتو چې مېرمنو پکې د پام وړ پرمختگ نه درلود؛ نو ويلاى شو چې د مېرمنو اندېښنې د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره پرځای دي، همدارنگه مېرمنو له تېرو دوه لسيزو راپدېخوا د پام وړ لاسته راوړنې هم درلودلې دي.

مېرمنو خپلې اندېښنې د سولې د خبرو اترو له لومړۍ ورځې څخه په مرکز او ولاياتو کې په اعتراضې غونډو کې څرگندې کړې، همدارنگه خپل اعتراضونه يې د ټولنيزو او نورو رسنيو له لارې تر چارواکو رسولي دي.

د مېرمنو دوه غوښتنو واضح او څرگند پيغامونه له ځانه سره لرل، لومړۍ له جگړې څخه کرکه او د سولې له مذاکراتو څخه هرکلی، دويم د سولې په خبرو کې د ښځو له حقوقو څخه ساتنه.

د عدالت غوښتنې برنامې او د سولې د پوهاوي سېمپوزيم د پراختيا په پايله کې د ښځو د حقونو د محروميت په اړه اندېښنې د مېرمنو د حقونو د ساتنې امکانات او نور اړوند مسائل هغه څه وو، چې

خدمتونو ته د لاسرسي حق، کار کولو حق، د جندر مساوات او همدارنگه په سياسي او اقتصادي برخه کې د فعاليت کولو حقوق يې خوندي پاتې شوي دي.

په داسې حال کې چې د سولې پروسه د روان ناوړين د پای ته رسولو لپاره مناسب حل گڼل کيږي او نړيواله ټولنه هم له دې پروسې څخه ملاتړ کوي، مېرمنو د نړيوالې ټولنې ملاتړ او نظارت ته هيله ساتلې ده.

مېرمنو د ناټو، امريکا، نړيوالې ټولنې، نړيوال سازمان، نړيوال امنيت شورا، نړيوالو بشري حقونو کميسيون او نورو نړيوالو سازمانونو ته سترگې نيولي؛ تر څو ياد آدرسونه د افغانستان حالت په درک کولو سره افغان مېرمنې يوازې پرېنږدي؛ مگر نړۍ نورو هغو ارزښتونو ته چې مور يې د دوه لسيزو لاسته راوړنې بولو، ژمن نه دی. که څه هم شرايطو بدلون کړی او د افغانستان بياځلې يوازې پرېنښودل ممکن نړۍ ته ډېر گران پرېوځي؛ مگر بيا هم نړيوالې ټولنې باندې د دې لپاره اتکا کول چې هيواد ته تلپاتې سوله راوړي او د دموکراتيک بهير دوام سبب وگرځي شونې نه برېښي.

دا چې د افغانستان حکومت نړيوالو مرستو پورې تړلی هيواد دی؛ نو مېرمنې بايد د مرسته کوونکو هيوادونو له لارې د افغانستان پر حکومت فشار راوړي؛ ترڅو په سياسي او ټولنيزو چارو کې د ښځو پر گډون ژمنتيا ښکاره کړي؛ مگر تر کله به نړيواله ټولنه، ناټو او امريکا د افغان مېرمنو د حقونو ضامن وي؟ بايد د هيواد په داخل کې مېرمنې سره يوځای شي او د خپلو اسلامي حقونو د لاسته راوړلو لپاره کوښښ وکړي، دا امکان هم شته چې تر سولې وروسته د افغان مېرمنو پر فعاليتونو محدوديت راشي.

چې د سولې د مذاکراتو په جريان کې يې د عدالت غوښتنې لپاره زياتې برنامې په لاره اچولې دي، چې يو هم د (سوله او مېرمنې) تر نامه لاندې لويه جرگه وه، چې تېر کال په کابل کې ترسره شوه. د سولې په جريان کې د بشري حقونو انستيتوتونو، د مېرمنو ملاتړو سازمانونو او نور ورته سولې پورې تړلي نهادونو لخوا يو شمېر څېړنيز پروگرامونه په سولې کې د مېرمنو د اندېښنو او غوښتنو لپاره په لاره اچولې دي. د (سولې څخه ملاتړ) او (په سوله کې د ښځو له حقوقو څخه ساتنې) لپاره د هيواد زياتره سيمو کې کمپاينونه ترسره شول. په ټولنيزو رسنيو کې بېلابېل هشتگونه په کار واچول شول؛ تر څو د مېرمنو توجه د مذاکراتو پروسې ته کړي. د دولت او طالبانو تر منځ د سولې د پروسې په جريان کې د مېرمنو هلوځلو دوه نتيجه لمانځنه سره درلودې: لومړۍ دا چې مېرمنې د بيدارۍ سبب شوې او مېرمنې په دې پوهې شوې چې د تاريخ تکرار يو احتمالي انگېرنه ده؛ مگر بيا هم نبايد په اړه يې بې غورې پاتې شي.

د امريکا متحده ايالاتو کې د نوي حکومت پر راتلو سره به د دوچې په هوکړه ليک کې چې د طالبانو او امريکانو ترمنځ لاسليک شوی ممکن ځينې بدلونونو راشي؛ مگر مېرمنې د خپل راتلونکي لپاره اندېښمنې دي. که څه هم مېرمنو د هيواد په دننه او نړيواله کچه د افغان مېرمنو ستونزې او اندېښنې له نورو سره شريکې کړي دي؛ مگر بيا هم ولې اندېښمنې دي؟ د مېرمنو اندېښنه داده چې خدای مکره انساني او اساسي حقوق به يې له منځه ولاړ شي. د اوسني حکومت په قوانينو کې د زياتو نيمگړتياوو سر بېره د مېرمنو حقوق لکه د تعليم حق، روغتيايي

زنان تجارت پیشه؛ با امکانات اندک و اراده‌ی قوی در بازار تجارت گام بر می‌دارند

◇ ص. سیرت

در بخش لباس مردانه، دستکول سازی و جواهرات نیز کار را آغاز کردیم.»

مرضیه گفت که تلاش می‌کنند در کنار استفاده از استعداد زنان در بخش‌های خیاطی و طراحی لباس، برنامه‌های آموزشی نیز برای آنان برگزار کنند؛ تا ظرفیت کارمندان بلند برود.

از مرضیه پرسیدم که پیامش برای زنانی که می‌خواهند تجارت راه‌اندازی کنند و سرمایه‌گذاری نمایند، چیست؟ او گفت: «در مجموع مشکلات سد راه همه‌گی است و چالش‌های وجود دارد، اما با کسب تجربه، این‌ها (زنان) می‌توانند از فرصت‌های خیلی خوبی استفاده کنند. برای بخش زنان در تجارت، فرصت‌های فوق‌العاده‌ی وجود دارد.»

مرضیه از پروژه‌های حمایتی و قرضه‌دهی نهادهای بین‌المللی برای زنان تجارت‌پیشه و سهولت‌های که حکومت در بخش مالیه‌دهی به این زنان ایجاد کرده، یاد کرد.

در سال جاری در کنار وضعیت بد امنیتی و ناامیدی‌های که روند دشوار گفتگوهای صلح با طالبان ایجاد کرده بود؛ همه‌گیری ویروس کرونا، چند ماه قرنطین و افزایش فقر، سبب شد که به تجارت‌ها و کاروبارها ضربه‌ی بزرگ اقتصادی وارد شود. اما مرضیه حفیظی در جریان شیوع ویروس کرونا نیز به تولید ماسک پرداخت و به گفته‌ی خودش توانست حداقل

وزارت صنعت و تجارت افغانستان می‌گوید که بیش از دو هزار شرکت تجارتی در این وزارت ثبت شده که مالکان آن زنان اند و در بیش از دو هزار شرکت دیگر نیز زنان به عنوان معاون کار می‌کنند.

زنان تجارت‌پیشه از فرصت‌های موجود خرسند اند؛ هرچند نگرانی‌های فراوان دارند.

مرضیه حفیظی یکی از صدها زن است که جرائت کرده و در وضعیت دشوار و نگران کننده‌ی افغانستان سرمایه‌گذاری کرده است. او دونیم سال پیش شرکت طراحی لباس «لورا» را با سرمایه‌گذاری ده هزار دالر امریکایی ایجاد کرد. در حال حاضر سرمایه‌ی مرضیه افزایش یافته و بیش از ۳۵ کارمند دارد که ۱۹ تن آنان زن اند.

خانم حفیظی می‌گوید که تلاش دارد تا بیشتر کارمندانش زنان باشند. به همین منظور شماری از زنان نیز به گونه‌ی قراردادی از خانه‌های‌شان در بخش دست‌دوزی با این شرکت همکاری اند. او در مورد انگیزه‌اش برای این سرمایه‌گذاری گفت: «خواستم یک «برند» لباس افغانی بسازم تا از این طریق هم خدمتی برای مردم و فرهنگ کرده باشم و هم زمینه‌ی کار و رشد را برای جوانان به ویژه زنان مساعد بسازیم. در نخست فقط در بخش لباس زنانه کار می‌کردیم؛ اما با گذشت زمان و کسب تجربه،

مصارف کارمندان و محل کارش را به دستاورد. در جریان همه‌گیری ویروس کرونا، کاروبار شمار زیادی از زنان ورشکست شد و حتی هنوز هم با چالش‌های مواجهه‌اند. سهیلا، آرایشگاه دارد. او گفت که در جریان شیوع ویروس کرونا و وضع محدودیت‌ها بر گشت و گذار، مجبور شد کرایه‌ی دکان و معاش کارمندان را از پول شخصی بپردازد که پس از مدتی این وضعیت، سبب ورشکستگی کارش شد. او با اشاره به محل کارش افزود که پیش از شیوع ویروس کرونا، سالون بزرگتر و مشتریان بیشتری داشت، اما پس از آن که مشکلات مالی بر او سنگینی کرد، سالون قبلی‌اش را رها نمود. اکنون پس از کاهش خطر ویروس کرونا و رفع محدودیت‌ها از سوی حکومت، سهیلا دکانی کوچکی را در ساحه‌ی تایمنی شهر کابل کرایه گرفته و تلاش می‌کند تا کاروبارش را سروسامان دهد.

سهیلا که با حمایت خانواده توانست حداقل کارش را دوباره راه اندازد، اما برخی از دوستانش که به دنبال حمایت دولت و دریافت قرضه‌های کوچک اند، هنوز موفق نشده‌اند کارشان را از سر گیرند.

اکثریت زنان تجارت‌پیشه، کاروبارهای کوچک دارند و سرمایه‌گذاری‌های متوسط و کوچک را رهبری می‌کنند. **فواد احمدی**، سخنگوی وزارت صنعت و تجارت گفت، بیشتر تجارت‌های که از سوی زنان اداره می‌شود، کوچک اند و برخی از آنان در شهرک‌های صنعتی کشور فعالیت دارند.

آقای احمدی افزود: «در حال حاضر بیش از دو هزار جواز از سوی زنان در افغانستان که کارهای تجارتي و صنعتی را انجام می‌دهند، اخذ شده و معاون دو هزار شرکت که کارهای صنعتی و تجارتي انجام می‌دهند، خانم اند.» سخنگوی وزارت صنعت و تجارت افغانستان گفت که تلاش می‌کنند برای زنانی که در جریان همه‌گیری ویروس کرونا، ورشکست شده و یا آسیب جدی مالی را متحمل شده‌اند، کمک مالی کنند، تا آنان دوباره سرپا شوند.

بربنیاد ارقام اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، به دلیل شیوع ویروس کرونا و محدودیت‌های گشت و گذار، کاروبار بیش از هشتاد درصد سرمایه‌گذاری‌های کوچک و متوسط این کشور، کاملاً متوقف بود و ۲۰ درصد شرکت‌های تجارتي بزرگ نیز آسیب جدی مالی را متضرر شده‌اند. مشخص نیست که چه تعداد این شرکت‌ها از سوی زنان اداره می‌شود.

در اوج گسترش ویروس کرونا، مقام‌های این اتاق هشدار دادند که اگر حکومت و جامعه‌ی جهانی به متشبهین کوچک و متوسط کمک مالی نکنند، آنان کاملاً ورشکست خواهند شد.

در جریان همه‌گیری ویروس کرونا، صادرات افغانستان کاملاً متوقف بود و واردات این کشور نیز نزدیک به ۵۰ درصد کاهش یافته بود.

در اوج گسترش کووید-۱۹ بر بنیاد محدودیت‌های که دولت

افغانستان وضع کرده بود، فقط رستوران‌های که سرویس‌دهی غذا داشتند، نانوايي‌ها و فروشگاه‌های مواد اولیه اجازة فعالیت داشتند. هرچند با متخلفین برخورد جدی صورت نمی‌گرفت؛ اما به دلیل خطر و هراسی که ویروس کرونا ایجاد کرده بود، بیشتر تاجران و سرمایه‌گذاران کارشان را متوقف کرده بودند.

با این حال، اگر از چالش‌های که همه‌گیری ویروس کرونا در سال جاری ایجاد کرد، بگذریم، به گونه‌ی کلی سهم زنان در تجارت افغانستان اندک است. دسترسی محدود زنان به منابع مالی، محدودیت‌های اجتماعی زنان، چالش‌های امنیتی، بی‌باوری به توانایی زنان در پیشبرد تجارت‌ها، بازار مردانه در اقتصاد افغانستان و نبود بازار برای تولیدات زنان از مواردی است که با وجود برنامه‌های حمایتی دولت افغانستان، اداره‌ی انکشافی ایالات متحده برای افغانستان یا USAID و برخی نهادهای دیگر، حضور زنان در این بخش اندک است.

د ماشومانو د ملاتړ ملي پالیسي تائید شوه

ژباړه: محمد صابر ژمن

پولس ان

اړتیاوو پوره کولو په موخه او همدارنگه د ملگرو ملتونو سازمان د ماشومانو د حقونو له کنوانسیون، د بشري حقونو له نورو کنوانسیونونو، د اسلام دین له احکامو، د افغانستان له قوانینو او حقوقي نظام سره په مطابقت کې جوړه شوې ده. د یادې پالیسي پر اساس ټولې دولتي ادارې او وزارتونه مکلف دي چې د دې پالیسي د تطبیق لپاره ټاکلې بودجه تعریف کړي.

د ماشومانو له حقونو د ملاتړ کمیسیون د دوشنبې ورځې په ناسته کې د ماشومانو د ملاتړ او خوندیتوب په برخه کې د یو شمېر دولتي ادارو کړنې هم و ارزولې.

د کار او ټولنیزو چارو وزارت راپور ورکړ چې په تېرو دوو کلونو کې د ماشومانو د حقونو ملاتړ ملي کمیسیون ولایتي تخنیکي کمیټو ۱۱۵ ناستې ترسره کړي دي، چې په دې ناستو کې د ماشومانو پر ضد د تاوتریخوالي قضیې او د ماشومانو نور اړوند موضوعات ارزول شوي دي.

د یاد وزارت د راپور پر اساس، ولایتي تخنیکي کمیټو د دولتي ادارو ترمنځ له نه همغږۍ او په ناستو کې د دوی د باصلاحیته

د جمهوري ریاست دویم مرستیال استاد سرور دانش په مشرۍ د ماشومانو د حقوقو په ملاتړ ملي کمیسیون د ماشومانو د ملاتړ ملي پالیسي تائید کړه. دا ناسته چې د سلواغې په ۲۷مه د دوشنبې په ورځ له غرمې وروسته د صدارت عظمی په ماڼۍ کې ترسره شوه، یاده پالیسي د کار او ټولنیزو چارو وزارت له لوري وړاندې او د ناستې د گډونوالو له لوري تر هر اړخیزو بحثونو وروسته تائید کړه.

د جمهوري ریاست دویم مرستیال او د ماشومانو د ملاتړ ملي کمیسیون مشر سرور دانش د کار او ټولنیزو چارو وزارت ته لارښونه وکړه، چې د پالیسي په متن کې د ماشومانو د حقوقي مرستو موضوع له اضافه کولو او د ملي احصایې له شمېرو سره سم د یادو شمېرو له تطبیق وروسته دا پالیسي د جمهوري ریاست د چارو ادارې له طریقې کابینې ته د تصویب لپاره واستوي.

یاده پالیسي د ماشومانو د حقونو د ملاتړ او ساتنې، د ماشومانو پر وړاندې د هر ډول تاوتریخوالي د مخنیوي، د تاوتریخوالي قرباني او یا هم له تاوتریخوالي سره د مخ شویو ماشومانو د

۵۰۰۰) زیات ماشومان تر نظارت لاندې ونیول او هغه موارد چې اړتیا وه مستند شول. نوموړي زیاته کړه چې په دوی کې د تاوتریخوالي قرباني ماشومانو، بې هویته ماشومانو، په شخړو او جبري کارونو کې د ښکیلو ماشومانو، په مرستندویه او ملاتړو مرکزونو کې د موجودو ماشومانو د وضعیت خپرلو او په همدې ډول یې د ماشومانو د حقونو نقض، لومړنیو حقونو ته د ماشومانو لاسرسی، روغتیايي او ښوونیزو خدمتونو موضوعات هم تر ارزونې او خپرې لاندې نیولي دي.

د بشري حقونو خپلواک کمیسیون استازو وویل: چې یاد کمیسیون به ډېر ژر خپل راپور وروستی او له خلکو سره شریک کړي.

د جمهور رئیس مرستیال استاد سرور دانش د بشري حقونو خپلواک کمیسیون د راپور په اړه د ناستې گډونوالو د نظریاتو له اورېدو وروسته د ماشومانو د حقونو د ملاتړ ملي کمیسیون سکرتریت ته لارښوونه وکړه چې یاد راپور تر رسمي خپرېدو وروسته ټولو ادارو ته واستوي او اړوندې ادارې مکلفې دي چې د بشري حقونو خپلواک کمیسیون کې د راغلو موضوعاتو په اړه د خپلو اجراتو راپور د ماشومانو د حقونو د ملاتړ ملي کمیسیون راتلونکې ناستې ته وړاندې کړي.

د ماشومانو د حقونو د ملاتړ ملي کمیسیون په دې ناسته کې د سرې میاشتې ادارې د بې سرپرسته ماشومانو د ملاتړ او هغوی ته د ښوونې او روزنې د زمينې برابرولو په اړه د خپلو فعالیتونو راپور وړاندې کړ.

استازو له نه گډون څخه شکایت وکړ او همدارنگه په ولایتونو کې د ماشومانو د ملاتړ د مرکزونو ډېروالی او د ماشومانو د ساتنې په برخه کې د دولتي ادارو د ۱۲ اړخیزو هوکړه لیک د عملي کیدو غوښتونکي شول.

په همدې ډول د کار او ټولنیزو چارو وزارت استازو، د ماشومانو د حقونو د ملاتړ په برخه کې د ملاتړو مرکزونو د ایجاد او فعالیتدو، د ماشومانو د خونديتوب ملي معیارونو جوړول، د ماشومانو د ملاتړ ملي پالیسي جوړول، د ماشومانو د خونديتوب او ملاتړ په برخه کې د همکارو موسسو د فعالیتونو نظارت، د زندانونو له ادارې سره همغږي، د ماشومانو د حقونو له ملاتړو فعالو موسسو سره د هوکړه لیکونو لاسلیک او د ټولنیز کار د ډیپارټمنټ رامنځته کولو په اړه راپور وړاندې کړ.

د جمهور رئیس مرستیال سرور دانش د کار او ټولنیزو چارو وزارت ته لارښوونه وکړه چې خپل راپور طبقه بندي کړي؛ ترڅو له ماشومانو د ملاتړ په پروگرام کې ټول ولایتونه شامل شي.

ښاغلي دانش په همدې ډول د ماشومانو د حقونو د ملاتړ قانون په چوکاټ کې د ماشومانو د حقونو په برخه کې د عامه پوهاوي پر زیاتوالي ټینگار وکړ او زیاته یې کړه چې په دې برخه کې ولایتي تخنیکي کمیټې هم شاملې شي.

په دې ناسته کې د افغانستان د بشري حقونو خپلواک کمیسیون د ۱۳۹۹ کال په افغانستان کې د ماشومانو د وضعیت په اړه راپور وړاندې کړ، د بشري حقونو خپلواک کمیسیون وویل: یاد راپور په هیواد کې د ماشومانو د وضعیت په اړه د نظارت موندنو نتیجه ده چې د ترتیبولو لپاره یې تر پنځه زرو)

روایت از زنان نظامی؛ آنان برای برابری می‌رزمند

◆ رخشانه

از او در مورد چگونگی ورودش به نظام می‌پرسم از این که چه باعث شد که این بخش را برای خدمت به وطن انتخاب کرد؟ لحظه‌ای آن اعتماد بنفس قبلی از نگاهش پر می‌زند و جایش را با ناراحتی عوض می‌کند.

حس کردم باید روزهای دشواری را برای ورود به نظام سپری کرده باشد. دشواری‌هایی که با وجود تابوها و عرف‌های برخاسته از اجتماع، حدس زدنش چندان سخت نیست.

زهرا گل برخلاف تصورم، از علاقه‌ای سخن می‌گوید که پای او را به این نظام کشاند، از لباس پلنگی نظامی که عاشقش است و از حمایت همسرش برخلاف باورهای مردسالارانه‌ی این جامعه در این راه.

زنده‌گی در افغانستان برای زنانی که آرمان‌های بیرون از چارچوب برخاسته از اجتماع دارند، دشوار است. به سختی می‌توان جماعتی را قناعت داد که فعالیت دختران و زنان، را عیب می‌پندارند؛ جماعتی که بیشتر آن را مردان و حتا زنان خانواده تشکیل می‌دهند، که این خود در نفسش کار را دشوارتر می‌سازد.

زهرا گل می‌گوید که از نخستین روزها تمام خانواده‌اش

براساس گزارش بازرس ویژه‌ی امریکا برای بازسازی افغانستان که سال گذشته منتشر شد، حضور زنان در صفوف نیروهای امنیتی کشور افزایش یافته است. سال گذشته این نهاد اعلام کرد که حضور زنان در صفوف نیروهای امنیتی افغانستان بیشتر از شش هزار و ۳۹۵ نفر رسیده است که این رقم حدود ۳۰ درصد از نیروهای امنیتی کشور را نشان می‌دهد. زنان با تمام چالش‌های که فرا راه شان قرار دارد، برای دفاع از افغانستان سهم گرفته‌اند.

همزمان با نهم حوت، روز ملی سرباز در افغانستان، در این گزارش پای صحبت‌های زنانی می‌نشینیم که سال‌های بسیاری در نظام فعالیت کرده‌اند و قهرمانانه جلوه‌ای از شجاعت زنان را به تصویر کشیدند. این زنان در حوزه غرب افغانستان فعالیت دارند.

جگرن زهرا گل پوپل که سال گذشته مقام نخست «نشان زن برتر» را در کشور هندوستان کسب کرد. او به مدت دو ماه به حیث جگرن در لوای دوم فراه مشغول وظیفه بود و حالا به حیث مشاور ارشد فرماندهی قول اردوی ۲۰۷ ظفر در هرات فعالیت می‌کند.

تا از طریق آن‌ها از حضور زنان بکاهند. در این اواخر همزمان با داغ شدن بحث گفتگوهای صلح در افغانستان، اعلامیه‌های زیادی از سوی گروه طالبان نشر شد که مخالفت شدید این گروه را با حضور زنان و فعالیت این قشر در جامعه، نشان می‌دهد.

این مخالفت‌ها هر چند بیم بازگشت دوره‌ی سیاه طالبان را به زنان داد، اما آن‌ها به‌جای سکوت، دادخواهی‌های متعددی راه اندازی کردند و حضورشان را در تجمع‌های کوچک و بزرگ بیشتر از گذشته به رخ کشیدند.

تجمع‌هایی که خبر از پا پس نکشیدن زنان می‌دهد. مرضیه می‌گوید حتی اگر کشور به بدترین وضعیت امنیتی دچار شود، حاضر به ترک وظیفه نیست و تا زمانی که جان در بدن دارد از خاک کشور خود در مقابل دشمن محافظت می‌کند.

اراده‌ی راسخ زنانی چون مرضیه و زهرا گل که می‌گویند حاضر نیستند وظیفه‌ی‌شان را ترک کنند، نشان می‌دهد که دیگر زنان میدان را خالی نمی‌گذارند و اجازه نمی‌دهند آن‌چه تاکنون با قربانی هزاران همجنس‌شان بدستاورده‌اند را راحت از دست بدهند.

در قول اردوی ۲۰۷ ظفر بیش از ۱۵۳ تن زن هم اکنون در حال فعالیت هستند که این رقم هر سال در حال افزایش است. این در حالی است که تا دو سال پیش تعداد زنان در همین پایگاه نظامی به ۳۰ تن می‌رسید.

مخالف حضور او در نظام بوده و بر این باور بودند که نظام جای مردان است و نه زنان.

او اما با تمام سرسختی و علاقمندی، فعالیت‌اش را در بخش نظام آغاز می‌کند. آموزش را از دانشگاه مارشال فهیم که یکی از دانشگاه‌های نظامی در کشور است، آغاز می‌کند و پس از آن فعالیت‌اش در هرات شروع می‌شود.

بریدمل ارشد مرضیه بخشی،

مرضیه بخشی، بریدمل ارشد در اردوی ملی افغانستان است. او به‌حیث مدیر اوپراسیون زون غرب با ۳۰ تن از کارمندان بخش‌اش ایفای وظیفه می‌کند.

به نظر می‌رسد دشواری‌های زنده‌گی، پای مرضیه را به نظام کشانده است. او از دشواری‌های دوران مهاجرت می‌گوید از این‌که آرزو داشته است، به وطن بازگردد و به کشور خودش خدمت کند.

مرضیه می‌گوید وقتی به افغانستان بازگشت در نخستین اقدام به نظام پیوست و اکنون ده سال است در این بخش فعالیت می‌کند.

تجربه‌ی یک دهه فعالیت در نظام از او زنی مقتدر، با اعتماد بنفس و توانمند ساخته است. زنی که با هیچ بادی نمی‌لرزد* و در برابر نابرابری به پا می‌خیزد.

این تنها تابوها نیست که گلوی فعالیت حضور زنان در عرصه‌های مختلف را می‌فشارد، زیرا همواره گروه‌های افراطی نیز هستند که بیخ گوش مردان، دهل و سرنا راه می‌اندازند

بښځه څوک ده؟

ټولو بې ارزښته موجود دی، روميانو ورته د نا امله لقب ورکړی و او تر دې لا سپکه او حقيره گڼل کېده چې په پنځمه پيړۍ کې مسيحيانو پر دې خبره بحث کاوه چې آيا بښځه د نارينه په څېر روح لرونکی جسم دی او که نه؟

خو په اوومه ميلادي پيړۍ کې د اسلام د ظهور سره بښځې ته عزت، برم، درنښت او احترام ورکړل شو، بښځه يې د نارينه اړتيا وبلله، هغه يې د ژوند په پر مختگ کې د نارينه سره شريکه کړه او نارينه ته يې دا په ډاگه کړه چې بښځه که له يوې خوا د ټولني نيمه برخه ده؛ خو له بلې خوا د خاوند لپاره آرام، سکون، ډاډ، خوښي او تسکين راوړونکې ده او نارينه يې په دې مامور او مکلف کړل چې بښځې ستاسې لوی حمايت دی او د نارينه د کړېدو پر مهال يې د هغه لپاره امساء وبلله. د دې په هکله په قرآن کریم کې الله جل جلا له فرمايي:

هر څه ځان ته ښکلا لري؛ خو د بشر ښکلا د هيڅ شي له ښکلا سره د پرتلې وړ نه ده. د الله جل جلا له په دې ښکلي خلقت کې بښځه د بشري تاريخ په اوږدو کې د بشريت تر ټولو مظلوم ترينه طبقه او قشر ده. له کومه وخته چې د ځمکې پر سر د انساني جوړښت خلقت وشو او د ټولو انسانانو نيکه (حضرت آدم عليه وسلم) پيدا شو؛ نو ورسره يې بښځه (بي بي حوا) هم پيدا کړه. له دې څخه څرگنديږي چې نارينه او بښځه د يو بل لپاره لازم او ملزوم دي، د نارينه ژوند بغير له بښځې او د بښځې ژوند بغير له نارينه څخه ستونزمن او ناشوني دی؛ ځکه خو نارينه د بښځې او بښځه د نارينه جامه او لباس دی.

بښځه د اسلام تر ظهور وړاندې په عربو کې ژوندی بښځې کړای شوې، تر هغه وړاندې بيا ورته د پخواني چين په ټولنه کې د هغوی په قانون کې ذکر شوی و چې بښځه د نړۍ پر مخ تر

خبره اورېدل شوې نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (خوله بنت ثعلبه) وه او لومړنی شخص چې د صفا او مروا ترمنځ يې سعیه ترسره کړه نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي هاجرې) وه. همدارنگه له ځينو احاديثو داسې څرگنديږي چې ښځه:

کله چې لور وي؛ پلار ته د جنت دروازه خلاصوي. (حديث)

کله چې مېرمن شي؛ نو د خاوند ايمان تکميلوي. (حديث)

کله چې مور شي؛ نو تر پښو لاندې يې جنت پيدا کيږي. (حديث)

له پورتنیو رواياتو څخه داسې جوتيږي چې د اسلام مبارک دين د ښځو لپاره همدا ستر اعزاز، برم، عزت او احترام خوارلس سوه (۱۴۰۰) کاله مخکې عطاء کړی. همدارنگه ښځه د الله جل جلا له نرم او له عاطفي مخلوقاتو څخه شمېرل کيږي؛ ځکه چې ښځه د ماشوم لپاره فرشته، د خاوند لپاره لباس، ښځه د سکون سمبول، د عزت خاونده، د زانگو ستره استاده او د ماشوم لومړنۍ ښوونکې او روزونکې ده؛ نو ويلاى شو چې ښځه د يوې ټولنې نيمه برخه جوړوي، ښځه د يوې ټولنې په سالمې روزنې کې ډېره مهمه او بنسټيزه ونډه لري او د نارينه و په پرتله ستر مسؤليت ترسره کوي، د نړۍ په هرې ټولنې کې ښځه د ژوند په بېلا بېلو برخو کې له نارينه و سره څنگ په څنگ او اوږه په اوږه ورځنۍ چارې مخې ته وړي او خپل ژوند ته ادامه ورکوي.

ژباړه: هغوى ستاسې جامه (پوشاک) ده او تاسې د هغوى جامه ياست. «سورة البقره: ۱۷۸ آية»

له پورتنی آيت څخه داسې معلوميږي چې اسلام دواړو ته مساوي حقونه ورکړي او يو پر بل يې غوره والى او بهتري نه ده ورکړې، هغوى يې په خپلو کې مينې، محبت او شفقت ته رابللي دي؛ خو ښځې تر نارينه وو بيا ډېرې مهربانې دي؛ ځکه ښځه مور ده، ښځه خور ده، ښځه لور ده او ښځه د انسان لپاره جنت ته د تللو وسيله ده.

د دې ترڅنگ تاريخ دا څرگندوي چې ښځه څوک ده؟

ښځه؛ لومړنۍ شخص چې د فرعون د دکتاتورۍ په مقابل کې پاڅېده نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي آسيه) وه، لومړنۍ شخص چې مکه او کعبه يې اباده کړه نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي هاجرې) وه، لومړنۍ شخص چې د ځمکې پرمخ تر ټولو ښې اوبه (زم زم) يې وڅښلې نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي هاجرې) وه، لومړنۍ شخص چې په حضرت محمد صلى الله عليه وسلم يې ايمان راوړ نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي خديجه رضي الله تعالى عنها) وه، لومړنۍ شخص چې د اسلام په لار کې يې خپله وينه قرباني کړه او شهيده شوه نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي سميه) وه، لومړنۍ شخص چې د اسلام په لاره کې يې خپل مال مصرف کړ نارينه نه؛ بلکې يوه ښځه (بي بي خديجه رضي الله تعالى عنها) وه، لومړنۍ شخص چې په آسمان کې يې

سر ریخت شعله، عشق و حذر غیر ممکن است
باور کن از در تو سفر، غیر ممکن است

من، با تو زاده گشته‌ام و رشد کرده‌ام
دل بستم به جای دگر، غیر ممکن است

امروز وارث پر طاووس، پلک ماست
امروز که قضا و قدر، غیر ممکن است

آواز صبح در فرق سکر غربت است
ماه اوفتاده، گشت و گذر، غیر ممکن است

از دید عاشقان تو سراپا لطافتی
با لطف تو هبا و هدر، غیر ممکن است

لب‌های تو ملیح‌ترین تکلم‌اند
از آن ملیح، غیر شکر، غیر ممکن است

مولای بلخ - مرحمت شعر فارسی -
(آن ممکن که حل شده در غیر ممکن است)

فرمودمان بضاعت حُسن غزل کم است
بعد از دل امتداد خبر، غیر ممکن است

این ممکنات هیچ ندارد ز ممکنات
این جا همه، چه خیر و چه شر، غیر ممکن است

صبح تو پیش اهل نظر، غیر ممکن است
سر ریز زندگی ست که سر، غیر ممکن است

این دشنه‌ها به سینه به زنگ اوفتاده‌ند
زین بیش‌تر مجال جگر، غیر ممکن است

این باغ دل به راه تو چندین سپرده را
جز سایه تو هرچه ثمر، غیر ممکن است

طالع شو، این که اهل زمین، ملتفت شوند
طالع اگر عجیب، اگر غیر ممکن است

چیزی بگوی، تیغ بخوان، جان‌مان بخواه
چیزی بگو، سکوت، دگر غیر ممکن است

شاید ز خواب و خور، بشود چاره‌ی ولی
از جستن تو صرف نظر، غیر ممکن است

تو آخر مسیر صدایی، تموّجی
چیزی که در خیال بشر، غیر ممکن است

شاید شبانگهان همه را تار کرده است
اما که گفته است سحر، غیر ممکن است

سید رضا محمدی

غزل

په خه نازی یی د کوم زره له باغیچی وړي
خدایزده چا ته دا ترلې گلدستې وړي
په تنکو اوږو یې بار د زلفو راوړه
تر کاله به یې په خو خُلی دمې وړي
دغه سره یې اننگو کې هسې نه دي!
په تنکي مخ ستا د شوخ نظر تغمې وړي
په شرنګا یې ویده زړونه راوینسیري
په مړوند باندې سندرې وړي نغمې وړي
خوږې سترګې د رقیب زره ته روانه
جنتونو نه دوزخ ته میکدې وړي
شرر ساپی

غزل

د دې خاوري گلان ټول زما یاران دي
ټول د دې ختن ورمونه په ایمان دي
خه پسرلي بدو نیتونو رانه لوت کړل
خه وارونه لا په لاس کې د خزان دي
د غلیم د بد شگون مضمون چې لولم
د دښنه وو گوزارونه لا پریمان دي
د فلک له ستمونو سترې نه شوم
لا روان رانه سهار ته پرديسان دي
مدي گله یاره خه شوي رابنکاره شه
د قانع حجره کې جمع بیا خوانان دي
د نسیم پښتون پښتو هم مغلي شوه
درباري یې اردلیان او کوتوالان دي
عصمت قانع

بخوانیم

غزل

بنسخه خوک ده؟

بنسخه مور ده بنسخه خور

بنسخه نگور ده بنسخه لور

خوک لمسی خوک یی وراونه

بنسخه نیا ده بنسخه ترور

بنسخه ور د درانوی ده

بنسخه ژوند ده بنسخه کور

نر او بنسخه دواړه یو دي

دواړه یو دبل انخوور

سړی بنسخی بنسخه نر ته

لباسونه دي سپین تور

هر چې سپک بنسخی ته گوري

دل وفا یی بولم کور

غني الرحمان اخلاق

تو سفر رفته‌ای و خسته‌گی ات مال من است
من به دنبال تو و مرگ به دنبال من است

گرچه آزاده‌ام؛ اما تو خودت می‌دانی
دخترم، این قفس تنگ پر و بال من است

دود شد زندگی ام لای سرانگشتانت
حال سیگار تو آینه‌ی احوال من است

چشم‌هایت دو فرشته و نگاهت؛ اما
فال‌بین گفته که یک گرگ ته فال من است

رفتی و ریختم از قامت خود روی سرک
یک‌سره فصل خزان قسمت امسال من است

زنده‌گی بر سر آواره‌گی ام می‌تازد
زنده‌گی مثل خودت در پی اشغال من است
مهتاب ساحل

خسته، آهسته بی‌سلام و علیک؛
آمد امسال بی‌صدا نوروز
فرصت یک خجسته‌باد نداد؛
سرگران بود از ابتدا نوروز

قحط‌سال عجیب لبخند است؛
گریه‌امان دلایلی دارد
کوله‌باری به شانه آوردیم؛
از شب جنگ و چله تانوروز

یاد آن سال‌ها به‌خیر، گذشت؛
ترس و تنهایی و تفنگ نبود
کودکان شادمانه می‌خواندند؛
فولکلور «بیا بیا نوروز»

حال، اما زیارت گل سرخ؛
جرم نه، مثل بوسه ممنوع است
تا گلولی قناریان بسته‌ست؛
ره ندارد به هیچ‌جا نوروز

آمدی، مقدمات گل افشان باد؛
گرچه خود کوه کوه غم داری
می‌شود دزدکی بخندی تا...
ما بخندیم با تو، ها نوروز!

بعد از آن واپسین ملاقات‌ات؛
سه‌صدوشصت و پنج روز گذشت
بنشین یک دو هفته‌ی دیگر
با تو داریم قصه‌ها نوروز

یحیا جواهری

دولت به مشارکت زنان در ادارات حکومتی متعهد است

* ننگیالی اچکزی

را افزایش دهد. حسینیه سایی، سرپرست وزارت امور زنان در این برنامه گفت که زنان افغان از برنامه‌های بسیار ابتدایی به هدف سهم‌گیری و مشارکت‌شان در حکومت آغاز کردند، اما امروزه نقش بسیار مؤثر و جدی در حکومت‌داری خوب و رهبریت ادارات حکومتی دارند.

او تأکید کرد که رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حمایت از زنان کشور متعهد است و زنان نیز جایگاه، نقش و مشارکت مشخص خود را در حکومت دارند، حالا بر می‌گردد به زنان که باید توانایی‌ها و ظرفیت خود را بلند ببرند.

سرپرست وزارت امور زنان تصریح کرد که ایجاد پست معاونیت والی در هر ولایت برای زنان تعهد دولت به خصوص رییس جمهور کشور در برابر زنان را ثابت ساخته است، اما نیاز است تا زنانی که مسوولیت برای شان سپرده می‌شود، توانایی و شایسته‌گی خود را به نمایش بگذارند و ثابت سازند که ظرفیت رهبری و مدیریت را دارند.

کریمه حامد فاریابی، وزیر اقتصاد گفت که زنان افغانستان در دو دهه‌ی گذشته نقش بسیار تاثیرگذار در سکتور اقتصادی

اداره‌ی مستقل ارگان‌های محلی در هماهنگی با وزارت امور زنان طی برنامه‌ی «نقش زنان در رهبریت و حکومت‌داری خوب» را در سکتورهای مختلف حکومتی، با حضوری شماری از مقام‌های حکومتی، شاروالان، و ولسوالان که از ولایات مختلف کشور به کابل آمده بودند به بررسی گرفت.

این برنامه که روز دوشنبه در مرکز اطلاعات و رسانه‌های حکومت- اداره‌ی ارتباطات عامه و استراتژیک ریاست جمهوری برگزار شد، سخنرانان در صحبت‌های خود به نقش مؤثر زنان در حکومت‌داری خوب تأکید کردند.

شمیم خان کتوازی، رییس عمومی اداره‌ی مستقل ارگان‌های محلی گفت که زنان افغان، زنان بیست سال پیش نیستند و نقش بسیار مؤثر در حکومت‌داری خوب و رهبریت در بخش‌های مختلف حکومتی از خود نشان داده‌اند و رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حمایت زنان در حکومت و در راس ادارات محلی متعهد است.

آقای کتوازی تصریح کرد که روند گزینش زنان به عنوان معاون والی در ولایات ادامه دارد و در پهلوی این، اداره‌ی مستقل ارگان‌های محلی در هماهنگی با دیگر ادارات به صورت جدی کار می‌کند تا فیصدی زنان در ادارات حکومتی

کشور، چه در ادارات حکومت و چه در سکتور خصوصی داشته اند و بخشی از عواید کشور حاصل کار زنان بوده است. او با اشاره بر این که بدون حضور و مشارکت زنان حکومتداری خوب بسیار دشوار است، گفت که امروز یکی از نیروی تولید کننده کالاهای افغانستان در بازارهای داخلی و حتی در بازارهای منطقه‌یی زنان هستند و باید زنانی که در بخش تجارت شاغل هستند نه تنها از سوی حکومت، بل از سوی همه اقشار جامعه مورد حمایت قرار گیرند. منیره یوسف‌زاده، معاون وزیر دفاع در امور پرسونل و تعلیمات گفت که زنان در سکتور دفاعی کشور از نظر کمیت هنوز هم در مقایسه با میزان پرسونل وزارت دفاع اندک هستند، اما حضور زنان در این سکتور از نظر کیفیت بسیار با اهمیت و تاثیر گذار است. خانم یوسف‌زاده گفت که زنانی که در سکتور دفاعی و امنیتی کار می‌کنند، با دشواری‌های بیشتر نسبت به زنانی که در دیگر بخش‌ها وظیفه اجرا می‌کنند، مواجه هستند. او عنعنات و رسوم کهنه‌ی جامعه و برداشت نادرست از کارکردن یک زن در سکتور دفاعی امنیتی را جدی‌ترین چالش برای زنان عنوان کرده تصریح کرد؛ «زنان قهرمان ما با پذیرفتن همه مشکلات و گذشتن از همه این ناملایمات با اراده‌ی آهنین در کنار قهرمانان نیروهای دفاعی امنیتی وظیفه اجرا می‌کنند و حضورشان بسیار مؤثر و با اهمیت است.» سخنرانان این برنامه تأکید کردند که رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان و جامعه‌ی جهانی به حمایت از زنان متعهد است و فکر و باورهای جامعه نیز نسبت به سال‌های گذشته تغییر مثبت کرده است، بنا بر این زنان افغانستان سهم و مشارکت گسترده‌تر در آینده، در حکومت‌داری و رهبری خواهند داشت و همچنان به اساس تعهدی که از سوی رهبری دولت وجود دارد، زمینه‌ی توانمند سازی بیشتر برای آنان فراهم خواهد شد.

رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان و جامعه‌ی جهانی به حمایت از زنان متعهد است و فکر و باورهای جامعه نیز نسبت به سال‌های گذشته تغییر مثبت کرده است، بنا بر این زنان افغانستان سهم و مشارکت گسترده‌تر در آینده، در حکومت‌داری و رهبری خواهند داشت و همچنان به اساس تعهدی که از سوی رهبری دولت وجود دارد، زمینه‌ی توانمند سازی بیشتر برای آنان فراهم خواهد شد.

رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان و جامعه‌ی جهانی به حمایت از زنان متعهد است و فکر و باورهای جامعه نیز نسبت به سال‌های گذشته تغییر مثبت کرده است، بنا بر این زنان افغانستان سهم و مشارکت گسترده‌تر در آینده، در حکومت‌داری و رهبری خواهند داشت و همچنان به اساس تعهدی که از سوی رهبری دولت وجود دارد، زمینه‌ی توانمند سازی بیشتر برای آنان فراهم خواهد شد.

بانوی نخست کشور:

صلح پایدار زمانه تامین می‌شود که دستاوردهای زنان

افغانستان حفظ و حمایت شوند

◆ وحیده اچکزی

بانوی نخست کشور تأکید کرد که صلح پایدار زمانی تأمین می‌شود که دستاوردهای زنان افغانستان در آن حفظ و حمایت شوند.

او افزود: «زنان افغانستان امروز ثابت کردند که نه تنها حضورشان در پروسه‌ی صلح حتمی و ضروری است بلکه با قوت و وحدت می‌توانند هر مسله‌ای را با منطق حل و فصل کنند.»

حسینه صافی، سرپرست وزارت امور زنان نیز از دستاوردهای زنان طی دو دهه‌ی گذشته یاد کرده گفت: «ما تنها در شش ماه گذشته وزارت زنان را یک وزارت اجرایی ساخته و با تعیین یک زن به حیث معاون والی در ولایات توانستیم جایگاه زنان را در سیاست محلی نیز تثبیت کنیم.»

خانم صافی تشکیل معینیت توان‌مندی اقتصادی زنان در چوکات وزارت امور زنان و ایجاد شورای عالی زنان را از دیگر دستاوردهای شش ماه این وزارت عنوان کرده افزود: «ما تلاش داریم تا یک نقشه‌ی راه جامع را برای توان‌مندسازی اقتصادی زنان ترسیم کنیم.»

سرپرست وزارت امور زنان در ارتباط به گفتگوهای جاری صلح

رولا غنی بانوی اول کشور تأکید می‌کند که زنان افغانستان امروز به این درک و منطق رسیده‌اند که دستاوردهای دو دهه‌ی اخیر آنان تنها زیر چتر جمهوریت می‌تواند حفظ شود.

نشست بزرگ «زن توان‌مند، افغانستان خودکفا» روز یکشنبه (۱۷ حوت) به مناسبت روز جهانی همبستگی زنان با حضور صدها زن از اقشار مختلف جامعه با شعار «مشارکت من، ملت‌ساز است» در خیمه‌ی لویه جرگه برگزار شد.

رولا غنی بانوی نخست کشور با ارسال پیام ویدیویی در این مراسم گفت: «زنان افغانستان نسبت به ۱۰ سال قبل پیشرفت چشم‌گیر داشته‌اند که حالا می‌توانند با منطق بلند حرف زده و نظریات‌شان را به شکل مسلکی ابراز کنند.»

رولا غنی گفت: «ایجاب می‌کند که از نقش قهرمانانه‌ی زنان افغانستان یادآور شوم که چگونه در مقابل طرح اولی دوحه مبنی بر نادیده گرفتن دستاوردهای شان ایستاده‌گی کردند.»

او بیان داشت: «امروز زنان افغانستان به این درک و منطق رسیده‌اند که فقط زیر چتر جمهوریت می‌تواند دست‌آوردهای شان حفظ شود.»

اسپانیا و سویدن به مناسبت هشتم مارچ، روز جهانی همبسته‌گی زنان در اعلامیه‌ی مشترک، به اشتراک معنادار زنان در همه‌ی مراحل گفتگوهای صلح افغانستان تأکید کرده‌اند.

بر اساس این اعلامیه‌ی مشترک، صلح تنها به معنای قطع جنگ و خشونت نیست؛ بلکه همه‌ی حقوق و آزادی‌های شهروندی به ویژه حقوق زنان باید در این روند حفظ و تضمین شود. بر اساس این اعلامیه، زنان افغانستان باید بتوانند در همه‌ی ساختارهای مربوط به صلح و نهادهای عامه پس از توافق احتمالی صلح فعالیت کنند. حقوق زنان تضمین شود و کسانی که در جریان خشونت‌های پسین قربانی داده‌اند به عدالت دسترسی پیدا کنند.

در این اعلامیه‌ی مشترک آمده است که زنان افغانستان در جریان دو سال گذشته پس از داغ شدن گفتگوهای صلح باوجود تهدیدهای جدی به گونه‌ی پیوسته برای حفظ حقوق بشری‌شان صدا بلند کرده‌اند.

بر اساس این اعلامیه، نماینده‌گی‌های دیپلماتیک این ۲۰ کشور و سازمان‌های جهانی از حقوق و خواسته‌های مشروع زنان افغانستان در روند صلح حمایت می‌کنند و از طرف‌های دخیل در جنگ و صلح این کشور می‌خواهند که به رعایت حقوق اساسی زنان پایبندی نشان دهند و مشارکت آنان را در این روند تضمین کنند.

از هشتم مارچ، روز جهانی همبسته‌گی زنان در افغانستان در حالی تجلیل می‌شود که زنان افغانستان طی دو دهه‌ی گذشته در همه بخش‌های حکومت‌داری نقش محسوس و قابل ملاحظه داشته و مشارکت شان به معنای واقعی در نظام تمثیل شده و دولت جمهوری اسلامی افغانستان با تمام امکانات برای این قشر زمینه سازی کرده و رهبری دولت همچنان به مشارکت زنان و حمایت از آنان متعهد است.

میان دولت و طالبان گفت: «زنان افغانستان دیگر به عقب بر نمی‌گردند و طرفین گفتگو کننده‌ی صلح هم نباید دست‌آوردهای زنان را نادیده بگیرند.»

او از جامعه‌ی جهانی نیز خواست که ضمانت اجرایی مبنی بر حفظ و حمایت از دست‌آوردهای زنان در گفتگوهای صلح را به زنان افغانستان بدهد.

خانم صافی از ارزیابی توافق‌نامه‌ی صلح امریکا و طالبان توسط حکومت جدید جو بایدن استقبال کرده گفت: «ارزیابی توافق‌نامه‌ی صلح میان امریکا و طالبان امیدوارکننده است تا دست‌آوردهای زنان افغانستان به حاشیه کشانیده نشود.»

در همین حال داکتر حمدالله محب مشاور امنیت ملی کشور در برنامه‌ی به مناسبت هشتم مارچ، روز همبسته‌گی ملی زنان، به هدف حمایت از زنان منسوب سکتور امنیتی کشور در ارگ ریاست جمهوری برگزار شده بود، در سخنرانی خود گفت: «جنگ و ناهنجاری‌های چند دهه‌ی اخیر در کشور سبب محدودیت‌های اجتماعی در برابر زنان گردید که در نتیجه‌ی آن نقش زنان افغان در اجتماع کنار زده شد، اما تلاش ما این است تا زیر چتر جمهوریت نقش زنان در جامعه را دوباره به حالت طبیعی آن برگردانیم، تا نقش زنان و مردان در جامعه تاثیر یکسان داشته باشد.»

این در حالیست که شماری از کشورها و سازمان‌های جهانی با نشر اعلامیه‌ی به مناسبت هشتم مارچ، روز جهانی همبسته‌گی زنان، به حفظ حقوق و آزادی‌های زنان افغانستان در روند صلح تأکید کرده اند.

نمایندگان دیپلماتیک بیش از ۲۰ کشور و سازمان جهانی با صدور اعلامیه‌ی مشترکی خواستار حفظ حقوق زنان افغانستان در روند جاری صلح این کشور شده‌اند.

نماینده‌گی‌های سیاسی آسترالیا، دنمارک، اتحادیه‌ی اروپا، کانادا، امریکا، ترکیه، بریتانیا، شبکه‌ی توسعه‌ی آغاخان، بلغاریا، فنلند، فرانسه، جرمنی، هند، ایتالیا، جاپان، سازمان ناتو، ناروی،

د بښئو نړیواله ورځ

زن توانمند ! افغانستان خودکفا !
مشارکت من ! ملت ساز

آرمان‌های زنان؛ ولسوالی زن محور با ولسوال زن

رخشانه

می فهمد. معصومه بخشی زمانی که به ایران مهاجر شد کودکی بود که در جنگ متولد شده بود. کودکی که از نعمت خیلی چیزها محروم بود. او در دنیای مهاجرت نیز طعم محرومیت را چشید؛ اما دست از آموزش برداشت. با آن که به گفته‌ی خودش تحصیل در دنیای مهاجرت نقش نداشت. تنها نان بود که باید برایش تلاش می‌کردند. معصومه تا درجه‌ی ماستری در رشته‌ی حقوق در کشور ایران می‌خواند و در سال ۱۳۹۵ برای خدمت به افغانستان بر می‌گردد. خانم بخشی در مدت چهار سال در بخش‌های مختلف در ولایت‌های کابل و بامیان کار کرده است. او مدتی در دانشگاه‌های خصوصی شهر کابل مصروف تدریس بوده و بعد از آن که در بامیان زادگاهش به عنوان یکی از کادرهای علمی دانشگاه خصوصی بامیکا برگشت. خانم بخشی چند مدتی را در کمیسیون حقوق بشر دفتر ساحوی آن در بامیان نیز اجرای وظیفه کرد. در سال ۱۳۹۸ به‌حیث آموزگار ولایتی کمیسیون انتخابات بامیان اجرای

روزی که معصومه بخشی، به‌عنوان ولسوال یکه‌ولنگ نمبر ۲ در ولایت بامیان راهی دفتر کاری‌اش شد، خلاف انتظارش تجمع زیادی از مردان را در اطرافش شاهد بود. مردانی که ممکن است پیش از این هرگز باور نداشتند روزی یک زن در ولسوالی‌شان مسوول و نماینده‌ی حکومت باشد. و یاهم شاید شماری از افراد او را به چشم یک انسان ضعیف و ناتوان دیده‌اند و گاهی به عمد، حضورش را در جامعه‌ی پدرسالار به عنوان یک زن انکار و نادیده می‌گرفتند. مردم ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر ۲ گروه گروه به استقبال او می‌آمدند و از برنامه‌های او برای ولسوالی تقدیر و حضورش را به عنوان ولسوال ستایش می‌کردند.

صداقت و پشتکار خانم بخشی برای ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر ۲، مردم را به وجد آورده و آنان آمدن او را روزنه‌ی امید و پیشرفت می‌خوانند.

عادل (نام مستعار) یکی از زنان ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر دو ۲ به لهجه‌ی محلی خودش می‌گوید که حالا کار و مشکلات ما زنان هم دیده خواهد شد؛ چون او یک زن است و ما را

جدیدا از سوی حکومت تایید شده است. خانم بخشی در حالی مسوولیت یک واحد محلی را به عهده می‌گیرد که حضور زنان در سطح رهبری ادارات دولتی هنوز هم یکی از بحث‌های مهم است. حکومت افغانستان بر اساس تعهدات بین‌المللی خود هنوز نتوانسته سهم ۳۰ درصدی زنان را در سطح رهبری به آنان واگذار نماید. پیش از این حضور زنان در ولایات در سطح رهبری بسیار پایین بود. تازه‌گی بر اساس برنامه‌ی جدید حکومت قرار است معاونین هر ولایت زنان باشند. هرچند تلاش‌های حکومت در راستای افزایش حضور زنان در سطح رهبری، اقدام نیکوست، زیرا بدون و نادیده گرفتن حضور که نیم از پیکر جامعه را تشکیل می‌دهند دشوار است بتوان یک جامعه‌ی کثرت‌گرا و همه شمول داشت.

از سوی دیگر زنان امروز افغانستان زنان بیست سال پیش نیستند و افزون بر این که حضور شان در ادارات دولتی در ولایت‌های مختلف کشور محسوس است، اکثر زنان افغان نیز دارای تحصیلات عالی و دانش تخصصی می‌باشند که ظرفیت و رهبری و مدیریت یک اداره را به خوبی دارند و در پهلوی آن از حمایت جدی دولت جمهوری اسلامی افغانستان نیز برخوردار هستند.

بدون شک زنان افغانستان در دو دهه‌ی گذشته دست‌آوردهای قابل ملاحظه داشته و این دست‌آوردها با تلاش، مبارزه و اراده‌ی متین زنان به دست آمده است که امروزه دولت افغانستان به آن افتخار می‌کند.

وظیفه کرده و بعد از آن مدتی به حیث آمر انسجام بررسی و نظارت از احزاب سیاسی و انجمن‌های اجتماعی در ریاست عدلیه‌ی بامیان کار کرد.

معصومه بخشی به تاریخ ۲۵ دلو سال ۱۳۹۹ خورشیدی به حیث ولسوال، ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر ۲ تعیین گردید. او به «رخشانه» گفته: «من عضویت هیچ حزب سیاسی را ندارم و زمانی که به حیث ولسوال معرفی شدم که مردم قبلا حمایت‌شان را طی یک نظرسنجی که از سوی حکومت محلی صورت گرفته بود از من اعلان کردند.»

خانم بخشی در مورد برنامه‌هایش برای ولسوالی می‌گوید که از این که چه آرزوها و ایده‌ها برای پیشرفت این ولسوالی دارد. او می‌خواهد در بخش توان‌مندسازی اقتصادی مردم ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر ۲ کار کند و زمینه‌ی کارآفرینی را برای مردم آن ولسوالی فراهم سازد. همچنان یکی از مشکلات در این ولسوالی نبود شفاخانه است که او می‌خواهد در بخش صحت خصوصا ساخت شفاخانه‌ی آن ولسوالی کار نماید.

او همچنان می‌گوید: «طرح ساخت شفاخانه را به مرکز فرستادم، منتظر هستم که از سوی مقامات این طرح تصویب گردد.»

یکی دیگر از مشکلات تشکیلات اداری است که این ولسوالی لازم دارد؛ اما هنوز ایجاد بست نگردیده است که خانم بخشی حل این مسائل را از اولویت کاری خویش بر می‌شمارد. زیرا تشکیل اداری ولسوالی یکه‌ولنگ نمبر ۲

په ټولنه کې د ښځو تعلیمي ارزښت

محمد صابر ژمن

او پوهه حاصله کړي؛ ترڅو د هیواد د پرمختګ لپاره ورڅخه استفاده وکړي، د نړۍ هغه ملتونه چې د زده کړو سیستم یې ښه وي؛ تر نورو ټولنو یې د پرمختګ کچه ډیره لوړه وي.

د ښځو زده کړه چې نسبتاً زموږ هیواد کې ورته په ښه سترګه نه گوري، حال دا چې تر نارینه د ښځو د تعلیم ارزښت او معنویت کم نه دی؛ ځکه اسلام نارینه او ښځو ته یو ډول د تعلیم کولو هدايت او حق ورکړی دی.

نامتو لیکوال ابن خلدون وايي: دیني او طبیعي علوم د هرې ټولنې لپاره اړین دي؛ ځکه هیڅ ټولنه د دین او د انسانیت له فلسفې نه بغير نه شي پاتې کېدای. زموږ د ټولنې اکثریت په دې باور دي چې د ښوونځي او پوهنتون ماحول د دوی لوڼو او خويندو اخلاقي کمزوري سره مخ کوي، حال دا چې له دینو علومو سره سره طبیعي او عصري علوم هم خپل ارزښتونه لري. زموږ ټولنه چې تر ډیره سنتي ټولنه ده؛ ځینې اساسي ستونزې شته چې د ښځو د تعلیم مخنیوی

افلاطون وایي زدکړه د فرد او ټولني تر منځ متوازنه وده ده؛ ځکه چې موږ د زده کړو په واسطه کولای شو چې د ولس ویده/بیده صلاحیتونه راوینس او د پرمختګ په لورې یې روان کړو، ښه نظام د ښو لوستو خلکو په مټ رامنځته کېدای شي. پوهه په انسان کې ټولنیز شعور را پیدا کوي؛ نو کله چې په انسان کې ټولنیز شعور را پیدا شي؛ نو بیا انسان خپل ټولنیز مسؤلیتونه پېژني او په ښه ډول یې تر سره کوي. افغاني ټولنه چې تر بل هر وخت یې سیاسي، کلتوري او ټولنیز ارزښتونه اغیزمن شوي، له دې سره د زده کړو سیستم یې هم د پام وړ اغیزمن شوی، د خلکو حقوق تر پښو لاندې شوي او یا هم ترې چورلټ بې برخې دي. دا یو ستر حقیقت دی چې په یوې ټولنې کې د خلکو له شتون سره حقوق یې هم موازې دي، یو له هغو حقوقو څخه د زده کړې حق دی، چې له یو ستر ارزښت څخه برخمن دی؛ ځکه د یو هیواد راتلونکی تضمینوي. د یو هیواد هر وگړی حق لري چې علم

په نړيواله کچه هم ځينې معاهدې لاسليک کړي دي چې د هغې له مخې د افغانستان جمهوري دولت مکلف دی؛ ترڅو د هيواد د ټولو ماشومانو (انجونو او هلکانو) لپاره د تعليم زمينې برابرې کړي. که څه هم په دې وروستيو کلونو کې د تېر په نسبت د نجونو د تعليم په برخه کې د لېدلو وړ پرمختگونه را منځ ته شوي دي؛ خو بيا هم ځينې چلنجونه او ستونزې لا تراوسه شتون لري، دغه ستونزې د دې باعث شوي؛ ترڅو ځينې شمېر له زده کړو بې برخې کړي.

دیني عالمان باید د زده کړې او سواد په ارزښتونو، گټو او حساسیتونو تبصرې وکړي؛ ځکه زموږ ټولنه تر ډېره له دیني عالمانو نسبتاً ژر اغیزمنیږي. د انجونو د تعليم د مخنیوي لاملونه تر ډېره زموږ له ناپوهۍ سرچینه اخلي، که موږ د خپلو دیني احکامو او فقهې مسایلو خبراوی ولرو؛ نو هیڅکله به د دښمن پروژې دلته تطبیق نه شي، موږ به هیڅکله پخوانیو ناوړه رواجونو او دودونو ته تسلیم نه شو، کوم چې موږ ته د ښځو تعليم بې غیرتې؛ خو نارینه ډاکتر ته د خپلې مور، خور، لور او ښځې وړ وستل غیرت گڼي. په پایله کې ویلای شو که په یوې ټولنې کې ښځینه طبقه تعليم یافت وي هیڅکله به هغه ټولنه د پرمختگ خنډ نه شي، موږ ټول باید د دې پرمختگ لپاره خپلې نهایی هلې ځلې وکړو؛ ترڅو هيواد مو د دې ستونزو او مشکلاتو څخه د پرمختگ لورې ته یوسو.

کوي لکه: ناپوهي، نامني، ناسم باورونه او ذهنیتونه، چاپیریال ستونزې او د امکاناتو نشتوالی د نامني د زده کړې لپاره ستره ستونزه ده چې زموږ ټولنه ورسره لاس او گریوان ده. د افغانستان د جغرافیوي ویش له مخې مرکزي او شمالي سیمو کې د ښځو زده کړه ښه پر مخ روانه ده، جنوبي سیمو کې د تعليم سطحه نسبتاً ښه ده؛ مگر د هيواد په نورو سیمو کې زده کړه په نېشت حسابیږي، که څه هم په شمالي سیمو کې ښوونځي نسبتاً نورو سیمو ته ډیر ښه امکانات لري.

د افغانستان جمهوري دولت د اساسي قانون د ۴۳ مادې مطابق تعليم د ټولو افغان اتباعو حق دی او تر لسانس درجې پورې وړیا باید صورت ونيسي. په دې اساس د افغانستان جمهوري دولت مکلف دی؛ ترڅو په هيواد کې د متوازن معارف د تعميم لپاره پروگرامونه تهیه، ترتیب، منظم او عملي کړي. د دې اصل په اساس د افغانستان جمهوري دولت پرته د هر ډول تبعیض او توپیر باید په ټول هيواد کې د متوازن معارف د پلي کولو لپاره عملي اقدام وکړي. همدارنگه د افغانستان جمهوري دولت د اساسي قانون ۴۴ ماده د انجونو تعليم ته ځانگړې شوې ده، د دې مادې مطابق د افغانستان جمهوري دولت مکلف دی؛ ترڅو د انجونو د ښوونې او روزنې په موخه مؤثر ښوونیز پروگرامونه د توازن د ایجاد په خاطر طرح او تطبیق کړي. همدارنگه د افغانستان جمهوري دولت

پیام تبریکی قوماندانی عمومی اکادمی پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق، به مناسبت نهم حوت روز ملی نیروهای امنیتی و دفاعی کشور

جامعه را باخود داشته باشند که در روز نهم حوت، دنیا شاهد اهدای شاخه‌های گل از طرف مردم به این نیروهای قهرمان بود. این امر خود سبب شده تا پشت دشمنان این خاک بلرزد و هر روز از اهداف شوم خود مایوس گردند که با افزایش خشونت‌ها و نابود ساختن مردم بی‌گناه صفوف قوای امنیتی و دفاعی کشور را نتوانسته اند بشکافند و نظام جمهوریت را متزلزل سازند.

قوماندانی اکادمی پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق یگانه نهادی است که توانسته بهترین نیروهای فداکار را در این نهاد علمی تربیه و آماده‌ی عرضه خدمات صادقانه تا پای جان به جامعه‌ی رنج کشیده تقدیم و افتخار نماید که مولد شایسته ترین قهرمانان و جانبازان در جغرافیای بنام افغانستان است.

با احترام

پوهنیار پاسوال محمد فرید افضلی قوماندان عمومی اکادمی پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق

قوماندانی عمومی اکادمی پولیس شهید سترپاسوال عبدالرازق، نهم حوت (روز ملی سرباز)؛ نیروهای دلیر و قهرمان امنیتی و دفاعی کشور را خجسته باد گفته و پیروزی‌های شان در میدان‌های نبرد، تأمین امن و نظم عامه، جلوگیری از جرایم، کشف و خنثی نمودن اعمال تخریبی تروریستان، حفاظت و حراست از نظام جمهوری اسلامی افغانستان و تطبیق قانون در جامعه را ستایش نموده و خود را پیرو راه پاسداران شهید و جانبازان دانسته و مدرس آرمان‌ها و اهداف والای این نثارگران پنداشته و حاصل انگیزه، ایثار و پایمردی‌های شان به محصلین جوان تحت تعلیم و تربیه‌ی خود می‌باشد.

نیروهای امنیتی و دفاعی کشور با جان‌فشانی‌های شان توانسته اند که نظام جمهوری اسلامی افغانستان را پایدار نگهداشته و با دادن قربانی‌های شان در این راه جوانان این کشور را انگیزه بخشیده اند که با علاقه‌مندی به صفوف نیروهای امنیتی و دفاعی کشور بیوندند.

سربازان شجاع کشور با دادن جان‌های شیرین شان به خاطر امنیت شهروندان توانسته اند که حمایت اقشار مختلف

قوماندانی عمومی اکادمی پولیس شهید ستر پاسوال عبدالرازق، از روز جهانی همبستگی زنان تجلیل کرد

شان از خود لیاقت و شایسته‌گی نشان داده بودند با تفویض تقدیرنامه‌ها و تحایف تقدیر شدند.

افزون بر این رهبری قوماندانی عمومی اکادمی پولیس شهید ستر پاسوال عبدالرازق به مناسبت روز همبسته‌گی زنان به خانم‌های اشتراک کننده در این برنامه که تعداد شان به بیشتر از ۱۳۰ تن می‌رسید، تحایف اهدا نمود.

از هشتم مارچ روز همبسته‌گی زنان همه ساله در افغانستان تجلیل می‌شود. اما امسال از این روز در حالی گرمی داشت می‌شود که وزارت امور داخله‌ی کشور تعهد کرده که تعداد منسوبین زن در این وزارت را بیشتر خواهد ساخت.

محمد مسعود اندرابی، وزیر امور داخله‌ی کشور در «برنامه‌ی حسابدهی دولت به ملت» در مرکز اطلاعات و رسانه‌های حکومت گفت: «انکشاف تعداد خانم‌ها در پولیس تا سال ۲۰۲۴ به ده‌هزار خواهد رسید.»

آقای اندرابی تأکید کرد: «این آمار تنها یک رقم ده‌هزار نیست، بلکه سطح دانش، ظرفیت و رول خانم‌ها در صفوف پولیس ملی، بهبود وضعیت آن‌ها در پولیس و آوردن خانم‌ها در رده‌های میانه و بالایی پولیس به خاطر رسیده‌گی بهتر و ظرفیت بالا شامل این برنامه می‌باشد.»

وزیر امور داخله با اشاره بر این که ایجاد فضای مصوون و قابل اعتماد لازم برای جذب زنان در صفوف پولیس در اولویت این وزارت قرار دارد، تأکید کرد که با توجه به شرایط امنیتی، امتیازات مادی و معنوی برای زنانی که جذب پولیس می‌شوند، در نظر گرفته شده است.

دو دهه‌ی اخیر برای زنان فرصت‌های خوبی را ایجاد کرده است، حضور فعال و آگاهانه‌ی زنان و حمایت حکومت و تدوین قوانین که زمینه‌ی حضور زنان را تسهیل کند سبب شده که زنان در تمام عرصه‌ها به خوبی بدرخشند و به دست‌آوردهای بزرگی دست‌یابد.

قوماندانی عمومی اکادمی پولیس شهید ستر پاسوال عبدالرازق، از هشتم مارچ (روز جهانی همبستگی زنان) تجلیل کرد.

در این برنامه که تمامی منسوبین این قوماندانی اشتراک داشتند، پوهنیار پاسوال محمد فرید افضلی، قوماندان عمومی اکادمی پولیس شهید ستر پاسوال عبدالرازق، در سخنرانی خود، ضمن تبریکی این روز به زنان افغانستان به ویژه زنانی که در صفوف پولیس ملی وظیفه اجرا می‌کنند، گفت که زنان افغانستان همگام با مردان در تحولات دو دهه‌ی گذشته نقش بسیار ارزنده و تاثیرگذار در جامعه ایفا کرده اند.

او تأکید کرد که اکادمی پولیس همواره تلاش کرده تا زمینه را برای کاربایی خانم‌ها در این نهاد فراهم نماید و همچنان برنامه‌های نیز به هدف ظرفیت سازی زنان در این نهاد عملی شده است.

آقای افضلی افزود که بدون حضور و مشارکت زنان دشوار است که جامعه به خود کفایی برسد، اما هرگاه زنان و مردان در کنار هم به گونه‌ی مشترک کار کنند، رفاه و آسایش در جامعه فراهم شده و زمینه برای رشد جامعه از هر نگاه نیز مساعد می‌گردد.

پوهندوی سمونوال ذبیح الله ناظمی، رییس تدریسات اکادمی پولیس هشتم مارچ روزهمبسته‌گی زنان را نقطه‌ی عطف در تاریخ جهان عنوان کرده افزود که زنان جهان با مبارزه و پیکار متداوم توانستند به حقوق و خواست‌های قانونی خود دست یابند و هشتم مارچ نمادی از مبارزات زنان و همچنان یادآوری از تلاش‌های این قشر برای دستیابی به حقوق شان است.

پوهیالی سمونیار زیبا نظری، آمر لیلیه‌ی اناتیه به نماینده‌گی از منسوبین اناتیه در این برنامه صحبت نموده، از رهبری قوماندانی اکادمی پولیس به خاطر احترام به خانم‌ها و سهولت‌های ایجاد شده در این نهاد برای خانم‌ها، ابراز تشکر و قدر دانی نمود. در این برنامه همچنان شماری از خانم‌های که در جریان وظایف

د اولاد په روزنه کې د ميندو ارزښت

◇ جاويد مومند

د مشرانو او کشرانو د حقوقو په پوهولو کې تر ټولو لومړۍ استاده واوسېږي چې وروسته ټولنې ته د يوې باثمرې ونې شکل غوره کړي. دغې پورې ته د ماشوم رسيدل د ښې فکره لرونکې مور په وسيله کېږي. ټولو ميندو ته لازمه ده چې ماشوم ته د خوراک، پوښاک تر څنگ د نظافت په پاک ساتلو کې هم ځيرکه توجه وکړي؛ ترڅو ماشوم په سالمه توگه لوی او د ژوند په لومړيو قدمو کې د مور تربيه شوې ټولگي کړنې په ټولنه کې دود کړي. که خدای مه کړه يوه مور د خپل ماشوم روزنې ته متوجه نه وي يا مور دغه خښته کړه کېږدي؛ نو د ماشوم د ژوند مایې به يې کړه او له ډول ډول خطرونو سره به مخامخ وي او په ټولنه کې داسې ماشومان بيا سالم روزل ډېر وخت نيسي، ښه به دا وي چې هره مور په خپله غېږه کې تر هر چا لومړی د خپل ماشوم په روزنه کې مهم رول ولوبوي. مور ته د خپل ماشوم تر روزنې سرېږه پلار ته هم لازمه

د ماشومانو د تعليم او تربيه او د شخصيت په جوړولو کې د مور برخه اساسي او بنيادي گڼل کېږي، د ماشومانو د شخصيت جوړولو سرچينه د مور غير ده. مور هغه څوک ده چې زموږ سره د ژوند په خورا اوږد مزل کې تر ټولو وگړو مخکينی او لومړی لاس لري. مور هغه څوک ده چې لومړی مو زانگو زنگوي، د زانگو تر څنگ زموږ د خوږو، خښاکو او د ژوند د نورو اسانتياوو په برابرولو کې مرستندويه ده. مور د بچيانو په روزنه او پالنه کې تر ټولو لومړی مقام لري؛ ځکه مور په لومړيو کې چې خپل ماشوم ته کومه تربيه ورکوي په هماغه لار روان ماشوم ټولنې ته وړاندې کېږي؛ نو د مور دنده د اولاد په روزنه کې لومړنۍ وړکتون دی، ماشوم چې هر څه په دې وړکتون کې يادوي هغه لکه د کاینې کرښه ده. دا داسې مضبوط علم دی چې د ژوند تر پايه د ماشوم په ذهن کې تر او تازه پاتې کېږي. په لومړيو کې مور بايد خپل ماشوم ته د اسلامي تربيه زده کړه ورکړي، د لمانځه په ادا کولو، د سلام په اچولو،

د خپلو والدينو خبرو ته غور نه ږدي بيا دلته زموږ دغه متل د تطبيق وړ ده چې (نازولی زوی نه اخلي ادب او د سيوري ونه نه نيسي رطب) تر ډېره بريده دې خبرې ته هم بايد ميندې او پلرونه پاملرنه وکړي؛ ترڅو ماشومان د زياتې مينې او گرانبت له وجې په دوی هر رنگه بهانې او ناسمې پلمې ومني؛ که خدای مه کړه! په کومې کورنۍ کې د داسې ماشوم روزنه منځته راغله؛ نو هغه کورنۍ به په راتلونکې کې له گڼو ستونزو سره مخامخ شي. ښه به دا وي چې ميندې او پلرونه تر زياتې مينې سره سره چې له خپلو ماشومانو سره يې لري بايد خپلو بچيانو ته ډېر څرگنده نه کړي؛ ترڅو هغوی ځانته متوجه نشي چې بيا د ماشومانو خواهشات لوړېږي.

لنډه دا چې مور او پلار اولاد ته د نفقې گټلو او ښه ژوند تيرولو لپاره څومره هڅې کوي، له دې زياتې هڅې يې بايد د سالمې روزنې او تربیې په برخه کې وکړي، د هغوی د تعليم غم وخوري او د هغوی ناسته پاسته وڅاري؛ له بده مرغه چې نن سبا زموږ ټولنه ناآرامه ده او ډول ډول جرمونه په کې کيږي اساسي لامل يې د کورنيو د مشرانو له لوري د خپلو اولادونو سالمې روزنې ته نه پاملرنه ده. که مور، پلار او د کورنيو نور مشران د اولاد روزنې په برخه کې خپل مسؤليت په سمه توگه سرته ورسوي؛ نو زموږ د ټولنې ستونزې تر ډېره بريده ورسره حل کېدای شي او يوه باثباته، خوشحاله او نېکمرغه ټولنه درلودلای شو.

ده چې د خپلو ماشومانو په روزنه کې د خپل اولاد ښې پالنې او روزنې په موخه يو ځانگړی مهال ويش ولري؛ ترڅو د دغه مهال ويش له مخې خپل ماشوم د نورو ماشومانو په پرتله ښه وروزي. د اولادونو په روزنه کې د مور او پلار طريقه بايد په مساوي ډول وي؛ ترڅو ماشومان له يو بل سره د کينې په موخه د يو بل خلاف و نه اوسي. مور او پلار د احمد او محمد د مينې او ښکلا تر منځ توپير کوونکي و نه اوسي؛ ځکه که ماشومانو ته په زړه کې دا خبره پيدا شي چې هغه ښه او زه بد يم خدای مه کړه! که چيرته په يوې کورنۍ او ټولنه کې داسې افکار منځ ته راغلل؛ نو د هغې ټولنې ماشومان د کينې يو غټه بېلگه جوړېدای شي.

مور او پلار ته په دنيا او اخرت کې د اولاد گټه هغه مهال رسېږي چې سالمه روزنه او تربیې يې کړې وي؛ که خدای مه کړه! مور او پلار د اولاد روزنه او تربیې کې خپل مسؤليت په سمه توگه سرته و نه رسوي په دنيا او اخرت کې يې د گټې پرځای زيان ورته رسېږي او تر ټولو خطرناکه داده چې زيان يې يوازې تر مور، پلار او کورنۍ پورې نه محدودېږي؛ بلکې ټوله ټولنه ترې اغيزمنه کيږي او د ټولنې ثبات او سالميت ته گواښ پېښوي.

که عصري ارواپوهنې ته نظر وکړو ځينې هغه ميندې او پلرونه چې د خپلو بچيانو سره زياته مينه کوي او په عامه اصلاح هغه خپل ماشومان چې ډېر نازولي اموخته کړي دي چې برعکس بيا دغه ماشوم په راتلونکې کې

ناهیده پدرام؛ یگانه دختر گل فروش در مزارشریف

◆ نشانه

کرده است. او علاوه می کند که در گذشته برای شماری از دوستان و نزدیکانش کاکتوس را در خانه پرورش می داد. بانو پدرام پیش از گشایش دکان گل فروشی از سوی دفتر زنان سازمان ملل متحد در شهر مزارشریف، دوره های آموزشی پرورش گل و گیاه را نیز فرا گرفته است. همچنان این سازمان ناهیده را برای گشایش دکان گل فروشی همکاری مالی کرده است. او بیان می کند که از نوجوانی به این سو مفکوره گشایش دکان گل فروشی را در سر می پروراند تا این که در نخستین فرصت ممکن این مفکوره اش را در عمل ثابت ساخت.

ناهیده در کنار پرورش کاکتوس و فروش گل، دانشجوی سال چهارم رشته انجینیری در یکی از دانشگاه های خصوصی در شهر مزار شریف است و شغل تازه اش را با حمایت خانواده اش آغاز کرده است. بانو پدرام ۲۲ سال دارد و به عنوان فروشنده زیبایی طبیعت، نسبت به جامعه بدبین نیست. او خاطرنشان می سازد که در دو ماه گذشته در جریان کار با موانع و

عشق بر گل کاکتوس، ناهیده پدرام را واداشته است که دکان گل فروشی را در شهر مزارشریف، مرکز ولایت بلخ برای علاقه مندان گیاه کاکتوس باز کند. او تنها دختری است که از دو ماه به این سو مصروف فروش گل در قلب ولایت بلخ است. ناهیده در شهری دکان گل فروشی ویژه خود را باز کرده است که همه ساله در آن چهل روز جشن گل سرخ برگزار می شود. اکنون بلخ در کنار جشن های مناسبی، تپه های سرسبز با گل های سرخ وحشی، میله نوروز، دختری را نیز در خود دارد که برای باشنده گان این ولایت در روزهای مناسبی گل مرسل و گل، گیاه و کاکتوس می فروشد.

ناهیده پدرام، صاحب دکان گل سرا می گوید که از نوجوانی علاقه مند پرورش گل و گیاه کاکتوس بوده و همیشه این گیاه را در خانه و اتاق با خود داشته است. او می افزاید که دیگران نیز از او درخواست گل کاکتوس را می کردند. ناهیده با ابراز این مطلب بیان می کند که آهسته آهسته در کنار پرورش گیاه کاکتوس، در قسمت تکثیر آن نیز تجربه پیدا

است.

ناهیده به این باورست که بیش تر محبوبیت گیاه کاکتوس در میان شماری از مردم برمی گردد به ویژه گی های درمانی این گیاه. به باور او، گل و گیاه کاکتوس باعث جذب موج های برقی می شود. او تصریح می کند که گروه کاری اش از راه های گوناگونی مانند شبکه های اجتماعی و حضوری درباره ویژه گی درمان گیاه کاکتوس به مردم آگاهی نیز می دهند. این گل فروش جوان از هموعان خود می خواهد که باید دنبال ایده های شان بروند و آنان را به واقعیت تبدیل کنند. او به عنوان یک دختر، مفکوره، آماده گی و سنجش را سه ضلع پیروزی در تجارت می داند.

در همین حال، شماری از باشنده گان شهر مزارشریف نیز از گل فروشی ناهیده پدرام استقبال می کنند و این کار او را به عنوان یک رویداد فرهنگی در ولایت بلخ توصیف می کنند. تجارت گل و بازار گل فروشی نه تنها در شهر مزارشریف بل در سراسر افغانستان از جایگاه خوب برخوردار است و این تجارت در همه فصل های سال رونق خوب دارد، اکثر مردم افغانستان که به دهقانی و مالداري در ولایات مصروف هستند، پرورش گل نیز به عنوان یک سرگرمی در پهلوی کار دهقانی برای شان مطرح و حایز اهمیت است، زیر پرورش گل و سرکار داشتن با گلبنه از نظر روانی آدم را آرام و روان آدمی را شاد می سازد به همین دلیل هم است که اکثر خانه ها یکی دو دسته گل در گلدان ها گذاشته شده و در کلکین خانه گذاشته می شود.

چالش های جدی روبه رو نشده است. او تصریح می کند که هنوز بیش ترین گل فروشان مرد از فعالیت او آگاه نیستند و از همین رو در آینده انتظار رقابت از سوی مردان را نیز دارد. ناهیده در حدود یک صد هزار افغانی را سرمایه گذاری کرده و کارش نیز در حال توسعه است. او توضیح می دهد که گل های کاکتوس، مرسل، شبو و مرنجان در بلخ فروش بیش تری دارند. به گفته بانو پدرام، او در دکانش گل های تازه را به فروش می رساند؛ نه گل های مصنوعی. ناهیده در حال حاضر گیاه کاکتوس صدفی و ستونی را پرورش می دهد و برای روز عاشقان مقدار زیادی از گل های تازه مرسل را از کشور اوزبیکستان وارد شهر مزارشریف کرده است.

این دختر گل فروش می گوید که در روز عاشقان گل های مرسل را به گونه سیار نیز به فروش می رساند. در حال حاضر این بانوی جوان دو کارمند مرد نیز استخدام کرده است که او را در قسمت پرورش گل و حمل و نقل لوازم همکاری می کنند. ناهیده اشاره می کند که تصمیم دارد در آینده نزدیک شماری از دخترخانم های علاقه مند به گل و گیاه را نیز جذب کار خود کند.

گل فروشی از سوی زنان، شغل تازه یی در ولایت بلخ است و همین گونه گیاه کاکتوس نیز هنوز در میان مردم ناشناخته است. پرورش این گیاه در یک دهه پسین بیش تر در شهرهای کابل و هرات در میان جوانان روشن فکر رواج یافته است. اما نگه داری و پرورش گل های دیگری از سال های دور در میان شهروندان کشور به عنوان یک فرهنگ رواج داشته

پیام‌های تبریکی شماری از شهروندان به مناسبت روز ملی سرباز در شبکه‌های اجتماعی

هر مناسبت دیگر به گرمی و استقبال ارج گذاشته شود، به نیروهای امنیتی مبارک باد. به قهرمانانی که نه خواب دارند و نه راحت، نه شب نه روز دارند، نه سرما و نه سرما. از خانواده‌ها، از مادر و پدر، کودک و خانم خود به دور استند، به خاطر آرامش ما مبارزه و دفاع دارند. این روز قشنگ به فرزندان غیور کشور تبریک و تهنیت باد.

در دعا‌های همیشه‌گی ما هستید و به شماها از عمق قلب احترام داریم و یک درود و دعا به روان پاک آنانی که در راه میهن جان‌های شیرین‌شان را از دست دادند و توانش را جگر گوشه‌ها و خانواده‌های‌شان می‌پردازند.

نوررحمان اخلاقی، وزیر مهاجرین:

نهم-حوت، روز ملی نیروهای امنیتی و دفاعی گرامی باد. نیروهای امنیتی ما که سال‌هاست از جان‌شان برای تأمین عدالت مایه گذاشته‌اند، افتخار کشور اند. خون شهیدان گلگون کفن و معظم نیروهای امنیتی، ضامن بقای نظام و

امسال از نهم حوت «روز ملی سرباز» افزون بر این که در سراسر کشور همه به صورت گسترده و همه شمول بزرگداشت شد، در شبکه‌های اجتماعی نیز مردم از این روز ملی با گذاشتن پیام‌های تبریکی و متن‌های زیبا این روزها را به نیروهای امنیتی و دفاعی کشور تبریک گفته‌اند.

اکثر کاربران شبکه‌های اجتماعی به مناسبت روز ملی سرباز، تصاویر پروفایل خود را با تصویرهای از نیروهای دفاعی و امنیتی و شعارهای به حمایت از این نیروها تبدیل کرده بودند.

در زیر، پیام‌های چند تن از شهروندان کشور به شمول برخی مقام‌های حکومتی را که به مناسبت روز ملی سرباز در صفحات فیس‌بوک خود نشر کرده‌اند می‌خوانید:

امینه طبیب زاده داکتر روان‌شناس:

نهم حوت روز ملی نیروهای امنیتی است؛ روزی که باید از

خیرالله خیرخواه:

روز سرباز؛ روز شکوه و عظمت و قدرت کشور ماست. این روز بهانه‌ای است جهت قدردانی و ستایش، از رشادت‌ها، جان‌بازی‌ها، جان‌نثاری‌ها و شهامت‌های شبانه‌روزی همه سربازان و عزیزان دلیر و قهرمان ما.

سربازان ما، اعم از اردو، پولیس و امنیت ملی، نور چشمان مایند، اینان فرزندان صدیق و فداکار این سرزمین هستند. از آغاز شکل‌گیری نظام الی اکنون، ما بهترین فرزندان و جوانان‌مان را در صفوف نیروهای امنیتی و دفاعی کشور از دست داده‌ایم که فعلاً زنان‌شان بیوه و بی‌سرپرست، کودکان‌شان یتیم شده‌اند، مسوولیت هر شهروند است که از خانواده‌های شهدای نیروهای دفاعی - امنیتی حمایت کند، همچنان شماری زیادی از سربازان نیروهای اردو و پولیس در نبرد با دشمنان مردم و کشور معلول شده‌اند و در بستر قرار دارند. خداوند آن عده عزیزان ما را که در این راه جان داده‌اند، ببخشد و به خانواده‌های شان صبر جمیل عنایت فرماید. روزتان گرامی باد، سربازان سرسپرده میهنم.

محمد حیدری، متخصص رسانه‌ی اداری ارتباطات عامه و استراتژیست ریاست جمهوری:

روزت مبارک سرباز!! هرچند که هر نهم حوت روزملی سرباز نام گذاری شده است، اما قهرمانی‌ها و فداکاری‌های شما برای فرد فرد این وطن آشکار است و مردم همه روزه و همیشه قدر دان ایثار گری‌های شما هستند. امروز تمام مردم افغانستان یک‌پارچه از شما حمایت کرده و به وجودتان افتخار می‌کنند.

بلندماندن درفش آزاده‌گی است. جای شهدا بهشت برین و دشمنان مردم این سرزمین سرنگون باد.

قربان مشفق باشنده‌ی کابل:

روز ملی سرباز به دلیر مردان نیروهای امنیتی و دفاعی کشور مبارک باد.

در دو دهه‌ی گذشته «سرباز» این میهن بیشتر از هر مقام دولتی و رهبری قومی، خون دل خورده و جان فشانی کرده است. مرگ و زنده‌گی شهروندان افغانستان رابطه‌ی مستقیم به کار آن «سربازی» دارد که با صورت پرخاک در کوه و دره‌ی این وطن می‌رزد. «سربازان» بالای همه‌ی ما حق فراوانی دارند. همه باید ممنون و مدیون جان‌فشان‌های آن‌ها باشیم.

فرزان فروغ باشنده‌ی کابل:

درد بر مدافعین وطن که شب و روز به‌خاطر حفظ نوامیس، حاکمیت ارضی و ارزش‌های میهنی در تلاش هستند و جان برکف در برابر حملات بیگانه‌گان استقامت می‌کنند. ارزش یک دقیقه مرزبانی و نگهبانی آن‌ها بر عبادت شب و روز شخص عادی که در زیر سایه‌ی این دلیرمردان در آسایش است، بیشتر است.

خداوند بر همه این دلیر مردان اجر جزیل عنایت فرماید و چشم بدبینان را کور و از مصیبت‌های وارده‌ی روزگار توسط بیگانه‌گان در امان بدارد و برای شهدای این میهن، شادی روان و فردوس برین نصیب گرداند. روز قهرمانان واقعی میهن گرامی باد!

زنی که تاریخ تجارت جهانی را از نو می‌سازد

◆ عتیق الله نیکمل ساعی

به فردی در رهبری در این سازمان دارد که تمایل به آوردن تغییرات اساسی و اصلاحات داشته باشد.

خانم اکونجو اولا با آن که دستمزد خوبی از بانک جهانی می‌گرفت و شوهرش در واشنگتن جراح اعصاب بود، در سال ۲۰۰۳ میلادی، خانواده و همه چیز را رها کرد و به نیجریه رفت تا آنجا به‌عنوان وزیر مالیه کار کند. او برخلاف بقیه وزرا، کارمندان شخصی و ماشین‌های لوکس نداشت. او در یک مصاحبه با تایم فاینشیل گفته است: «هنگامی که وقت دارد، غذا را خودش می‌پزد، آشپزی را دوست دارد و غذای دل‌خواهش سوپ فلفل دلمه‌ای است.»

اما اصلاحات او به ویژه مبارزه‌ی جدی او در بخش تیل، کشوری که برخی از واردکننده‌گان قدرت‌مند به‌نام بازار، مبلغ هنگفتی را از دولت به‌عنوان تجارت تیل می‌گرفت که هرگز به فروش نمی‌رسید.

زنده‌گی‌نامه: خانم اولا در سال ۱۹۵۴ در نیجریه به دنیا

نخستین زن آفریقایی ۶۶ ساله، ریاست سازمان تجارت جهانی را بر عهده می‌گیرد، با وجودی که او به تازه‌گی شهروندی ایالات متحده‌ی امریکا را کسب کرده است، اما به آفریقایی بودنش احساس افتخار می‌کند و به شدت وطن‌دوست است، با پوشیدن لباس‌های رایج آفریقایی بیشتر به وطن و زادگاهش می‌بالد.

او که دانش‌آموخته‌ی اقتصاد از پوهنتون هاروارد است، به طور واقع‌بینانه و سخت‌کوش زنده‌گی کرده است. «بی بی سی فارسی» بخشی از مصاحبه‌هایش در سال‌های گذشته را با خانم اولا در این گزارش آورده است.

خانم اولا در سال ۲۰۱۲ گفته که به‌عنوان مادر چهار فرزند که همه‌ی آن‌ها را به مکتب روان می‌کند، این نوع پوشش را پذیرفته است، چون این نوع لباس فقط ۲۵ دالر قیمت دارد و یک نوع صرفه‌جویی اقتصادی است.

او در سال ۲۰۲۰ گفته بود که سازمان تجارت جهانی نیاز

می دانستم، فقر واقعی چیست.» جوزفین افا چوکوما فعال زنان در نیجریه در باره ی خانم ایوالا گفته: «با آن که توجه کمی به زنان در نیجریه می شود، اما فعالیت های خانم اوکنجو ایوالا خیلی چشم گیر و قابل ملاحظه بود.» او همچنان گفته: «خانم اولا به زنان افتخار بخشید که یک زن در کشوری مردسالار و زن ستیز مانند نیجریه می تواند خودش را حفظ و برخلاف دیدگاه های مردسالارانه عملکرد خوب و شایسته داشته باشد. او صادق و پاسخگو بود، ویژگی هایی که بقیه در دوران مناصب دولتی در نیجریه ندارد.»

این اقتصاددان که نماینده ی ویژه ی سازمان جهانی صحت در امر مبارزه با کرونا و هیأت مدیره تویتر نیز است، به شوخی گفته بود: «زنان کمتر فاسد هستند. زنان تمایل دارند صادقانه تر و درست کارتر عمل کنند و به کارشان تمرکز و کمتر در مورد منافع شخصی شان فکر کنند.» خانم اولا در این مورد تأکید کرده که صداقت و تمرکز زنان در اموری کاری شاید یک گزینه ی زنانه باشد؛ «اما گاهی اداری اقتصاد مانند اداری یک خانه است و مسائل زنان در آجندای کار او در سازمان تجارت جهانی است.»

آمد. از سال ۱۹۷۳ تا سال ۱۹۷۶ در هاروارد تحصیل کرد و دکترای خود را از انستیتوت تکنولوژی ماساچوست (MIT) در سال ۱۹۸۱ به دستاورد.

بیست و پنج سال را در بانک جهانی گذراند، و به دومین مقام بانک رسید، به عنوان مدیر عامل ایفای وظیفه کرد. در دو دوره از سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶ و ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ به عنوان وزیر مالی نیجریه وظیفه اجرا کرد.

مدت کوتاهی در سال ۲۰۰۶ به عنوان وزیر خارجه خدمت کرد، اولین زن وزیر خارجه در نیجریه بود. در ماه جون ۲۰۲۰ به عنوان نامزد در پست ریاست سازمان تجارت جهانی توسط رییس جمهور محمدو بوهاری معرفی شد.

انگیزه ی او برای گرفتن نقش های رهبری اقتصادی در نیجریه و عرصه ی جهانی ممکن است از شناخت او از فقر واقعی باشد. او تا سن نه ساله گی با پدر و مادر بزرگش زنده گی کرد، چون یک دهه قبل، وقتی نگوزی اوکونجو ایوالا خیلی کوچک بود، آن ها (پدر و مادر خانم اولا) برای ادامه تحصیلات شان خارج از کشور رفته بودند. او در یکی از مصاحبه های خود گفته است: «من تمام کارهایی که یک دختر روستایی انجام می دهد، مانند رفتن به مزرعه با مادر کلانم، آب آوردن و تمام کارهای خانه را انجام دادم. من

ننگیالی اچکزی

د بنځو پروړاندې پټ تاوتریخوالی؛ یوه ننگونه چې ډیری بنځې ورسره مخ دي

زمینه برابره نه وي؛ مگر شتون یې د ټولو لپاره یوشان دی.

په ښاري ټولنو کې د ښوونیزو مرکزونو له لوري د بنځو پر وړاندې هیڅ ډول ستونزې شتون نه لري. له بنځو څخه د هغو د تعلیمي حق اخیستل د هغو په ژوند او افکارو کې د بدلون رامنځته کېدو سر بېره له هغه ستر نعمت څخه یې بې برخې کوي چې د اسلام ستر لارښود پیغمبر اکرم صلي الله علیه وسلم د بنځو او نارینو لپاره یو شان ذکر کړی چې هغه تعلیم ده؛ ځکه که مېرمنې د کار په لټه کې وي حداقل یو تحصیلي سند ته اړتیا لري.

نن ورځ حتا د یو ساده دندې ترلاسه کولو لپاره هم ډیپلوم ته اړتیا ده، مور گورو چې هره ورځ مېرمنې ښوونځي پرېږدي او د دوی واکونه ترې اخیستل کیږي، هره ورځ له تعلیم څخه یې منع کوي چې دا د مېرمنو تاوتریخوالی زیاتوي او د بې سوادۍ حلقه یې پراخېږي. مور هره ورځ د تعلیم او تکنالوژي په برخه کې د نوښت شاهدان یو؛ مگر افغان مېرمنې له تعلیم څخه د نورو په

په افغانستان کې یو شمېر مېرمنې په ځانگړې توگه کلیوالي مېرمنې د هغه څه له امله ښوونځي پرېږدي چې دوی یې کورنۍ تاوتریخوالی بولي.

سر بېره پر دې چې په ټولنه کې د بنځو پر وړاندې ناسم خنډونه له پخوا څخه تر نن ورځې پورې دوام لري، مېرمنې حتا د تعلیم او کار موندنې په برخه کې د خپلې کورنۍ ملاتړ څخه هم بې برخې دي، همدارنگه اکثره انجونې چې عمر یې د ښوونځي لپاره مناسب وي له ښوونې او روزنې څخه بې برخې دي. که چېرې دغه واقعیتونه په غور سره وڅېړو دا څرگندیږي چې له تعلیم څخه د بنځو منع کول د بنځو پر وړاندې د تاوتریخوالي ښکاره بیلگه ده.

اکثره مېرمنې د لوړو استعدادونو په درلودلو سره بدبختانه د کورني تاوتریخوالي له امله زده کړو څخه بې برخې دي.

زده کړه او تعلیم له هغو حقوقو څخه دي چې معاصرو دولتونو د وخت په تېرېدو سره په هغه کې برابر فرصتونه رامنځته کړي، د امکان تر حده که د زده کړې شرایط یا

د انجونو او مېرمنو لپاره د ښوونځيو جوړولو ترڅنگ اړوندې ادارې بايد د ښځو او ماشومانو د ښوونځي پرېښودو څخه د مخنيوي لپاره جدي اقدامات وکړي او ترټولو مهمه دا چې د ټولنې هر غړی بايد ومني چې مېرمنې د تعليم حق لري.

په هرصورت، که چيرې په افغانستان کې د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي ريښې په دقيقه توگه وڅپړل شي؛ نو دا نتيجه ورنه اخیستل کېږي چې ټول تاوتریخوالی د ټولنې د افکارو او ذهنیتونو پر څرنگوالي پورې تړاو لري، هغه افکار او عقیدې چې نه یوازې په مذهب؛ بلکې په هیڅ کلتور کې هم شتون نلري. نورو بشري ټولنو د ټولنیز عدالت د ټینګښت لپاره ډېرې هلې ځلې کړي چې اوس یې د لاسته راوړنو شاهدان دي.

خوښه وروسته پاتې دي، همدارنگه بې سوادې او ناپوهې د دې لامل کېږي؛ ترڅو مېرمنې له خپل چاپیریال څخه هم ځانگړې پوهه ونلري.

د دې ترڅنگ ځینې کورنۍ شته چې د امکاناتو نشتون یا هم نورو دودیزو نظرونو له امله خپلې لورگانې په ۱۵ او ۱۶ کلنۍ کې له دې نعمت څخه محرومې کوي. زیاتره کورنۍ د خپلو لورگانو له واده کولو څخه وروسته د هغو زده کړو ته ارزښت نه ورکوي په داسې حال کې چې د تعليم دوام بايد د هغو د واده کولو څخه وروسته بايد یو اساسي شرط وي؛ ځکه چې دا لاملونه مېرمنې له کورني تاوتریخوالي سره مخ کوي.

په هرصورت، هغه مېرمنې چې پدې شرایطو برلاسي دي او د خپلو حقونو او ارزښتونو ترلاسه کولو لپاره په یوازې ځان له دې ستونزو سره مبارزه کوي باید وستایل شي.

په ښاري ټولنو کې د ښوونیزو مرکزونو له لوري د ښځو پر وړاندې هیڅ ډول ستونزې شتون نه لري. له ښځو څخه د هغو د تعلیمي مق اخیستل د هغو په ژوند او افکارو کې د بدلون رامنځته کېدو سرپرته له هغه ستر نعمت څخه یې بې برخې کوي چې د اسلام ستر لارښود پیغمبر اکرم صلي الله عليه وسلم د ښځو او نارینو لپاره یو شان ذکر کړی چې هغه تعلیم ده؛ مګر که مېرمنې د کار په لټه کې وي مذاقل یو تمصیلي سند ته اړتیا لري.

اسماً سپهر

جشنواره‌ی فلم سرباز با شعار

«سربازان وطن، پاسداران میهن» برگزار شد

میخیل سرپرست وزارت دفاع ملی و محمد طاهر زهیر سرپرست وزارت اطلاعات و فرهنگ شرکت کرده بودند. ریاست افغان فلم با نشر اعلامیه‌ی گفته است که برگزاری جشنواره‌ی فلم سرباز گام مؤثر و مهمی برای احیاء و ثبت دوباره‌ی تاریخ و روایت نظامی و سربازان کشور است. ریاست افغان فلم برگزاری این جشنواره را گام مؤثری در بلند بردن روحیه‌ی نیروهای دفاعی کشور در راستای حفاظت از کشور و تشویق این نیروها خوانده است.

افغانستان همچنان هدف دیگر از برگزاری این جشنواره را روایت واقعیت‌های عرصه‌ی جنگ و سرباز توسط سینماگران و هنرمندان و پیوند زدن مردم و نیروهای دفاعی و امنیتی کشور گفته است.

بررسی حضور و فعالیت‌های زنان در بخش نظامی و امنیتی کشور در راستای توانمند سازی‌شان، ذهنیت سازی مثبت نسبت به عملکرد و توان نظامی افغانستان در سطح منطقه و جهان از دیگر اهداف این جشنواره عنوان شده است.

«جشنواره‌ی فلم سرباز» با موضوع حمایت از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور به مناسبت روز ملی سرباز از سوی افغان فلم در کابل برگزار شد.

این جشنواره به هدف تجلیل از روز ملی «حمایت از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور» به ابتکار ریاست افغان فلم، وزارت اطلاعات و فرهنگ و با همکاری رادیو - تلویزیون ملی افغانستان و شورای امنیت ملی، وزارت دفاع، وزارت امور داخله و ریاست عمومی امنیت ملی به مدت سه روز از ۶ تا ۹ حوت برگزار شد که در آن از میان ۵۵ فلم دریافتی (داستانی، مستند، کوتاه، بلند، انیمیشن، موبایلی) توسط دبیرخانه‌ی جشنواره‌ی فلم سرباز، ۴۰ فلم به مرحله‌ی رقابتی راه یافته‌اند و به مدت سه روز در سینماهای دولتی و خصوصی کشور به نمایش گذاشته شدند.

در مراسم گشایش این جشنواره افزون بر سینماگران و هنرپیشه‌ها، شماری از مقام‌های ارگان‌های امنیتی و دفاعی به‌شمول محمد مسعود اندرابی وزیر داخله، شاه محمود

ریاست عمومی رادیو-تلویزیون ملی به خاطر برگزاری این جشنواره به حمایت از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور، تشکر کردند.

آنان از جان فشانی و فداکاری نیروهای امنیتی و دفاعی کشور به خاطر دفاع از مردم و وطن و تأمین صلح که در دورترین نقاط کشور مصروف مبارزه هستند و همچنان شهدای نیروهای امنیتی و دفاعی و خانواده‌های آنان به نیکی یاد کردند و تأکید کردند که همه باید به خاطر تأمین صلح و امنیت سراسری و پیشرفت و ترقی کشور کار کنند.

گفتنی است که فیلم‌های این جشنواره تا روز نهم حوت در سینماهای آریانا و نمارسانه در کابل برای عام مردم و در آکادمی‌ها و کمپ‌های پولیس برای سربازان به نمایش گذاشته شد.

«جشنواره‌ی فیلم سرباز» امسال کار خود را با شعار «سربازان وطن، پاسداران میهن» برگزار کرد. در پایان این جشنواره به منتخبین هیئت داوران در بخش‌های مختلف تندیس، دیپلوم افتخاری و جوایز نقدی تعلق گرفت و همچنان، برای برندگان رقابت فیلم‌های مستند، مستند بلند، بهترین تصویر بردار و کارگردان فیلم مستند بلند و فیلم‌های داستانی، داستانی بلند، بهترین فیلم‌نامه، تدوین، صدا بردار، تصویر بردار و جلوه‌های ویژه‌ی فیلم داستانی بلند، که در آن ابعاد مختلف و پوشیده‌ی زنده‌گی سربازان افغانستان به تصویر کشیده شده جایزه اعطا شد.

صدیقه تمکین، سینماگر کشور در باره‌ی برگزاری این جشنواره گفت: «بی‌نهایت خوش استم که امسال از کسانی تقدیر صورت می‌گیرد و برای‌شان جشنواره برگزار می‌شود که خدمت‌گزار واقعی این مردم و این وطن استند.

صحرا کریمی رییس افغان فلم در مراسم افتتاح این جشنواره گفت: «با وجود فداکاری چند دهه‌ی نیروهای امنیتی و دفاعی در دفاع از کشور، متأسفانه در بخش فلم‌سازی کار خاصی صورت نگرفته، ما با برگزاری این جشنواره بستری را فراهم می‌کنیم تا این فلم‌ها با هدف بازنمایی زنده‌گی نیروهای دفاعی افغانستان بیشتر ساخته شوند و همچنین بهتر دیده شوند.»

خانم کریمی، همچنان گفت: «جشنواره‌ی فیلم سرباز، طوری که از نامش مشخص است، با موضوعیت سرباز، نیروهای امنیتی، نیروهای دفاعی و در کل در مورد جنگ، رشادت‌ها و جان فشانی‌های این سربازان و از دید سربازان، خانواده‌هایشان و کسانی که در این حوزه با دشمنان می‌جنگند فلم نمایش می‌دهد.»

طاهر زهیر، سرپرست وزارت اطلاعات و فرهنگ در افتتاح این جشنواره گفت: «امسال خواستیم سلیقه به خرج دهیم، نوآوری کرده و شهامت و استواری سرباز وطن را ماندگار و جاویدانه کنیم؛ خواستیم شهامت بی‌نظیر سربازان وطن را به فلم و در قالب هنر ماندگار بسازیم.»

آقای زهیر همچنان گفت: «وزارت اطلاعات و فرهنگ برنامه‌هایی روی دست دارد که از سربازان دلیر ما که در هر گوشه‌ی این سرزمین استوار و قامت بلند ایستاده‌اند و از آزادی، استقلال، تمامیت ارضی و حاکمیت ملی ما قهرمانانه دفاع می‌کنند، حمایت فرهنگی کند و راه‌اندازی جشنواره‌ی فلم سرباز یکی از این برنامه‌های فرهنگی ماست.»

محمد مسعود اندرابی، وزیر امور داخله و شاه محمود میاخیل، سرپرست وزارت دفاع ملی نیز در افتتاح این جشنواره صحبت نمودند و از ریاست افغان فلم، وزارت اطلاعات و فرهنگ و

په لوگر ولایت کې د لومړي ځل لپاره د یوې ښځینه لیکوالي کتاب نندارې ته وړاندې شو

◆ ژباړه: محمد مصطفی

کې ډېر پرمختګ کړی. مېرمن زرګر له شاعرانو او لیکوالانو څخه وغوښتل چې د خپل قلم او ژبې په واسطه هیواد ته د تلپاتې سولې راوستو په لاره کې هلې ځلې وکړي. مېرمن زرګر همدا راز وویل: ویاړم چې په داسې یو سخت امنیتي حالاتو کې یوه مېرمن شعر او لیکنې راټولوي او د کتاب په بڼه یې لوستونکو ته ډالۍ کوي. نرګس له صفر څخه شروع کړې ده او موږ د هغې له داسې اقدام څخه ملاتړ کوو.

په ورته وخت کې د لوګر ولایت د اطلاعاتو او کلتور ریاست چارواکي په دغه ولایت کې د ښځینه لیکوالو له لوري د لومړي کتاب پرانېستل په کلتوري برخه کې یو مثبت ګام بولي.

د لوګر ولایت د اطلاعاتو او کلتور ریاست مشر عبدالرحمن تسلی د پرانېستې په مراسمو کې وویل چې د شعر او لیکوالي هنر په دغه ولایت کې د پام وړ وده کړې او سړکال د دغه ولایت په مرکز پل عالم او ولسوالیو کې د شاعرانو او لیکوالانو اوه (۷) کتابونه چاپ او خپاره شوي دي.

ښاغلي تسلی دې ته په اشارې چې په لوګر ولایت کې کلتوري فعالیتونو وده کړې، هغه ټینګار وکړ چې د کتابونو لوستلو دود هم په دغه ولایت کې پراختیا موندلې او په دې وروستیو کلونو کې د ځوانانو په ځانګړي ډول زده کوونکو د مطالعې او څېړنې سره زیاته علاقه پیدا کړې ده.

د لوګر ولایت د اطلاعاتو او کلتور ریاست مشر له شاعرانو او لیکوالانو څخه وغوښتل چې په خپلو شعرونو او لیکنو کې د وطنپالنې، سوله ییز ژوند او ورورولۍ په اړه موضوعات یاد کړي او له هغو څیزونو څخه چې په ټولنه کې د نفاق سبب ګرځي خبرادری ورکړي.

هغه ټینګار وکړ چې د کتابونو لوستل به د خلکو ترمنځ د افکارو او نظریاتو د یوځای کېدو سبب شي چې د خلکو د پوهاوي سره به د خواخوږۍ، ورورولۍ، یو بل منلو او د یووالي رامنځته کېدو لپاره زمينه برابره شي.

ښاغلي تسلی زیاته کړه په کومه ټولنه کې چې مثبت تحولات رامنځته شي د هغه اصلي لامل مطالعه او پوهه ده او د انساني ټولنې د ټولو لاسته راوړنو اساس او بنسټ علم دی؛ نو له دې سره ټول خلک د مطالعې په دود کولو کې مسولیت لري، هغه کسان چې د لیکلو وړتیا لري باید لیکنې وکړي او خپلې لیکنې چاپ او خپري کړي؛ ترڅو نور ځوانان ترې ګټه پورته کړي.

تذکره الشعراء هغه اثر دی چې په دې وروستیو کې د هېواد ځوانې لیکوالې نرګس کاظمي له خوا په لوګر ولایت کې ولیکل شو او د مخ کتنې لپاره نندارې ته وړاندې شو. دا اثر څه موده وړاندې د نرګس کاظمي، لسګونو فرهنګیانو او محلي مقاماتو په شتون کې د لوګر ولایت په مرکز پل عالم ښار کې نندارې ته وړاندې شو. مېرمن کاظمي د خپل اثر د معرفي کېدو په غونډه کې وویل چې د یاد کتاب له لیکلو څخه یې موخه په هېواد کې د سولې ټینګښت او د ځوانانو تر منځ د مطالعې دود ته پراختیا ورکول دي.

هغې هیله څرګنده کړه چې د هېواد اوسېدونکي لیک او لوست سره مینه پیدا او له جګړې څخه لاس واخلي او د خپل هېواد د پرمختګ لپاره زیار او کوښښ وکړي. مېرمن کاظمي وویل: د دې کتاب نوم تذکره الشعراء دی، څلورڅلوېښت پاڼې لري چې اکثره په کې د کلنګار نومې سیمې د شاعرانو او لیکوالانو یادونه شوې ده. دا کتاب مې د کورنۍ په همکارۍ په خپل شخصي لګښت چاپ کړی او په مالي برخه کې چا راسره هیڅ مرسته نه ده کړې.

د لوګر ولایت د ښځو چارو ریاست مشره شیمما زرګر هم په دې ولایت کې د ښځینه لیکوالې خپور شوی کتاب په کلتوري برخه کې لویه لاسته راوړنه ګڼي او وايي چې د دې ولایت مېرمنو په بېلابېلو برخو په ځانګړي ډول د لیکوالۍ په برخه

پولیس زن

بلنه

له ټولو علاقه لرونکو او مسلکي کسانو څخه احترامانه
هيله لرو چې د مطالبو د رالېرلو سره موږ ته خپل
سالم نظرونه او وړاندیزونه چې زموږ د مجلې په غني
کولو کې مرسته کوي و نه سپموئ.

womenpolice14@gmail.com